

Kandidatspeciale

Forventet valgtæthedseffekt på valgdeltagelse

The Effect of Anticipated Electoral Closeness on Voter Turnout

SYDDANSK | UNIVERSITET

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet - Institut for Statskundskab

Udarbejdet af: Anders Møller Stenner

Fødselsdato: 03.12.1993

Vejleders navn: Robert Klemmensen

Antal anslag: 151.065

Afleveringsdato: 03/06-2019

Indholdsfortegnelse

Abstract	4
1. Indledning	5
1.1 Når termostaten sættes ud af spil.....	5
1.2 Årsagerne til lav valgdeltagelse	7
1.3 Undersøgelsens bidrag og fremgangsmåde	8
2. Vælgeres ageren i tætte valg.....	10
2.1 Antagelserne bag rational choice-teori.....	11
2.2 Incitamentet til at free ride	12
2.2.1 Free riding i politik	12
2.3 Rationel vælgeradfærd	13
2.3.1 Den samlede rationelle vælgeradfærdsteori.....	14
2.4 Paradokset der åd rational choice?	16
2.5 Tværnationale forskelle i opfattelsen af tæthed	17
2.6 Valgdeltagelse som legitimering af demokrati.....	18
2.7 Valgtæthedens effekt på valgdeltagelse i eksisterende undersøgelser	19
2.8 Problemformulering	20
3. Den anvendte metode	21
3.1 Observationsstudie - risiko for spuriøsitet.....	22
3.2 Kausalitetsproblemet	23
3.2.1 Den teorifjerne operationalisering af forventet tæthed	23
3.2.2 Risikoen for endogenitet.....	24
3.2.3 Ex ante-operationalisering - medicinen mod endogenitetsproblemet	26
3.2.4 Antagelser ved brug af meningsmålingsdata	27
3.3 Paneldatastrukturen	28
3.3.1 Kombination af tværsnit- og tidsserieanalyse.....	28
3.3.2 Problemerne ved panelanalyser	28
3.4 Panelkorrigerede standardfejl, lunde fixed effects og lagged afhængig variabel	29
3.5 Undersøgelsens data	30
3.5.1 Valgdeltagelse - den afhængige variabel.....	32
3.5.2 De primære uafhængige variable - måling af tæthed på tværs af valgsystemer	32
3.5.3 Kontrolvariable	37
4. Analyse	38
4.1 Effekten af forventet valgtæthed målt i den sidste måned op til et valg	39

4.2	Effekten af forventet valgtæthed målt i den sidste uge op til et valg	41
4.3	Undersøgelsens samlede resultater	44
5.	Diskussion af undersøgelsens resultater	45
5.1	Forventet valgtætheds marginale effekt på valgdeltagelse.....	46
5.1.1	Individens manglende evne til at beregne sandsynligheder	46
5.1.2	Modelspecifikationens indvirkning på effekten af forventet valgtæthed	48
5.1.3	Brugen af en lagged afhængig variabel	49
5.2	Økologiske fejlslutninger i undersøgelsen	50
5.2.1	Den mulige anvendelse af studier baseret på økologiske fejlslutninger.....	51
5.3	Undersøgelsens operationaliseringsproblemer.....	52
5.3.1	Manglende evne til at måle individens forventning	53
5.3.2	Operationaliseringernes tværnationale problemer	55
5.3.3	Operationaliseringen partikoalitionens manglende effekt.....	56
6.	Konklusion.....	57
	Litteraturliste.....	60
	Appendiks	65
	Appendiks 1 - Beskrivelse af variable.....	65
	Appendiks 2 - Deskriptiv statistik	66

Abstract

This study investigates the relationship between the anticipated closeness of an election and voter turnout. What factors influences voter turnout in elections, is amongst the most investigated topics in political science (Stockemer, 2017), and the closeness of an election, specifically, is one of the most researched effects on voter turnout, as the link between close elections and higher turnout has been found in several studies (Blais, 2006; Geys, 2006). However, more than 70% of the existing research that investigate the effect of electoral closeness on voter turnout use ex post operationalisation of closeness (Geys, 2006, p. 647). The use of ex post data is problematic, as it leads to endogeneity bias and possible issues with the validity of measurement, thereby putting the certainty of the causal link into question (Geys, 2006; Shachar & Nalebuff, 1999). While studies that use an ex post operationalisation of electoral closeness, measure the effect of the actual electoral closeness, ex ante operationalisations measure the anticipated closeness of an election. This lowers the risk of endogeneity bias, as well improving the validity of the causal claim compared to studies based on ex post operationalisation. Thus, the theoretical expectation from a rational choice-perspective is, that individuals base their actions on the expected outcome rather than the actual outcome (Green & Shapiro, 1994, p. 15). As a result, any measurement of electoral closeness should use data gathered before the election (an ex ante operationalisation) (Riker & Ordeshook, 1968, p. 35). Therefore, using opinion poll-data gathered prior to elections, this study creates three different ex ante-operationalisations of anticipated electoral closeness. The effect of anticipated electoral closeness on voter turnout, is investigated using a time-series-cross-sectional dataset of more than 200 national elections in 24 countries from 1960-2017. Using ordinary least squares with panel-corrected standard errors (to account for serial autocorrelation caused by the panel data structure) this study finds a link between anticipated electoral closeness and voter turnout. Three out of the study's six models (the three operationalisations of closeness are used twice) find a significant and positive correlation between closeness and turnout, while a fourth model shows a borderline significant link between closeness and voter turnout. This indicate, that the closer an election is expected to be, the higher the turnout will be. It should be noted however, that this investigation has several methodical issues with the operationalisations used, as well as a possible risk of omitted variable bias. Nonetheless, the application of cross national, ex ante-operationalisations of anticipated electoral closeness improves this study's validity, thus making the causal link between closeness and turnout more reliable.

1. Indledning

Deltagelse i demokratiske valg anses af mange som værende en selvfølge, og i flere lande deltager mere end 80% af befolkningen rutinemæssigt i nationale valg (Pintor et al., 2004). Men deltagelsen i valg varierer en hel del, eksempelvis er det i nogle lande kun hver anden borger der deltager i valg (Kitschelt & Rehm, 2014, p. 309). En mulig forklaring på den lave valgdeltagelse i visse lande, kan findes hos Mancur Olson, der argumenterer for at individer rationelt set ikke kan forvente at opnå nytte, ved at deltage i politiske valg, fordi den enkelte vælger kun i yderst sjældne tilfælde er afgørende for valget (Lowery, 2015). Uagtet om individet deltager eller ej, gennemføres de politiske processer (såsom valg), og mere væsentligt: Resultatet heraf vil sandsynligvis ikke afhænge af et enkelt individs deltagelse. Det er praktisk talt umuligt at forestille sig, at et individs undladelse af at stemme, vil kunne have indflydelse på udfaldet af et valg, hvilket empirien da også understøtter (Shachar & Nalebuff, 1999). Årsagerne til forskellene i valgdeltagelse mellem lande er dog endnu ikke endeligt klarlagt (Geys, 2006, p. 653), men konsekvenserne ved lav valgdeltagelse kan være omfattende for forholdet mellem vælgere og politikere, og kan medføre en svækkelse af den demokratiske legitimitet (Chiocchetti, 2017; Salisbury, 1975).

Dette studie undersøger derfor en af mulige årsager til en lav og varierende valgdeltagelse: At et valg ikke forventes at blive tæt. Eksisterende litteratur beskriver, hvordan tætte valg kan give højere valgdeltagelse, fordi stemmeafgivning i tætte valg, har større sandsynlighed for at være afgørende for udfaldet af et valg (Riker & Ordeshook, 1968). Sammenhængen mellem forventningen om et tæt valg og højere valgdeltagelse er dog både underbelyst i en tværnational sammenhæng og præget af metodiske fejl (Blais, 2006). Den følgende undersøgelse forholder sig til og forsøger at løse disse metodiske fejl, ved at anvende meningsmålinger til at måle forventet tæthed i flere nationer. Først vil det følgende afsnit komme ind på de mulige konsekvenser ved en lav valgdeltagelse, og herefter berøre en mulig årsag til at valgdeltagelse kan variere: Tætheden af valg. Slutteligt beskrives denne undersøgelses fremgangsmåde og bidrag.

1.1 Når termostaten sættes ud af spil

Forholdet mellem politikere og vælgere beskrev Christopher Wlezien i sin artikel fra 1995 med en metafor om radiatorer og termostater: En termostat giver mulighed for at skrue op, hvis man vil have mere varme, og mulighed for at skrue ned hvis man vil have mindre varme. På samme måde kan det politiske system anskues: Vælgerne har mulighed for at justere eller bibeholde den førte politik ved at afgive deres stemme til politiske valg. Vælgerne kan sende signaler til folkevalgte politikere om, at ”skrue op” for den nuværende politik hvis der ønskes mere af denne politik, eller ”skrue ned” for

den nuværende politik hvis der ønskes mindre af denne politik (Wlezien, 1995, p. 982). Den typiske måde en vælger sender disse signaler til politikere på, er ved at stemme på det parti der ligger tættest på vælgerens holdninger. Det forventes at partier reagerer på disse signaler, enten ved at selv at lave holdningsændringer, eller som følge af den udskiftning af partier et valg har medført.

Denne lydørhed over for vælgernes interesser er både en af de væsentlige årsager til at et demokrati har legitimitet, samtidig med at det er i de politiske partiers interesse. Et væsentligt mål for politiske partier er således stemmemaksimering, da et højere antal stemmer (og derved mandater) giver større mulighed for indflydelse på den politiske proces og på politiske udfald (Downs, 1957, pp. 28-31). Endvidere kan partierne med et højere stemmeantal tjene flere penge i partistøtte (Katz & Mair, 1995). Da vælgerne, som rationelle individer, forventes at stemme på de partier der giver vælgerne den største nytte (Downs, 1957, p. 38), er det i partiernes interesse at have holdninger der afspejles af så stor en del af befolkningen som muligt.

En lav valgdeltagelse derimod kan være problematisk for både borgere og partier. Eksisterende undersøgelser viser, at lavere politisk konkurrence generelt gør regeringer mindre responsive for befolkningens præferencer (Hobolt & Klemmensen, 2008). Den eksisterende litteratur viser endvidere et mønster i, at det er bestemte befolkningsgrupper der oftest afstår fra at stemme - med andre ord er lav valgdeltagelse oftest ensbetydende med ulige valgdeltagelse. Et eksempel herpå er, at socioøkonomisk svagere borgere i højere grad afstår fra at stemme end socioøkonomisk stærke borgere (Lijphart, 1997, pp. 2-3). Andre undersøgelser viser hvordan mere politisk vidende borgere stemmer i højere grad end mindre politisk vidende borgere (Lassen, 2005).

Årsagen til denne ulighed kan skyldes at omkostningerne ved at stemme, eks. transportomkostninger eller brugt tid, vil kunne afholde svagere borgere fra at stemme (Lijphart, 1997). Disse sammenhænge er især gældende i lande med lav valgdeltagelse, hvor skævvridningen i vælgerpopulationen sammenlignet med hele landets population er specielt stor (Lijphart, 1997; Pacek & Radcliff, 1995). Ud fra den eksisterende litteratur, kan det derfor forventes at borgere med en højere socioøkonomisk status eller mere politisk viden får en uforholdsmæssigt stor indflydelse på den førte politik end borgere med en lav socioøkonomisk status eller lav grad af politisk viden (Dalton & Klingemann, 2007; Lassen, 2005; Verba, 2003, p. 667). Både borgere og partier har derfor en fælles interesse i at have en høj valgdeltagelse: Ved høj valgdeltagelse sikres borgerne at alles holdninger høres, mens høj valgdeltagelse gør det lettere for politiske partier at træffe beslutninger som befolkningen vil støtte, og som i sidste ende kan øge partiets stemmeantal.

Vendes blikket tilbage mod Wleziens termostatmodel, vil den beskrevne skævhed betyde, at de signaler som vælgerne sender til politikerne i forbindelse med valg, potentielt set ikke er repræsentative for befolkningen når valgdeltagelsen er lav. De valgte politikere vil som følge heraf risikere at føre politik der kun har opbakning blandt visse individer. Dette kan blive problematisk for demokratiet, da det ligeledes er i hele styreformens interesse at have bred opbakning. Manglende borgerengagement kan således føre til en lavere demokratisk legitimitet, hvis borgerne ikke udviser interesse i at deltage i den demokratiske proces. Deltagelse i demokratiet er en måde hvorpå, borgere udtrykker sin opbakning til styreformens på, og derved en måde at give sin accept til at der tages politiske beslutninger (Salisbury, 1975, pp. 326-327). En manglende tilkendegivelse af accept kan føre til utilfredshed blandt borgere og i sidste ende demokratiets fald (Lipset, 1960, p. 180).

1.2 Årsagerne til lav valgdeltagelse

De mulige konsekvenser af en lav valgdeltagelse er altså klare, men årsagerne til variationen i valgdeltagelsen er endnu ikke klarlagt fuldstændigt (Geys, 2006, p. 653). Det klassiske bud på hvorfor mennesker stemmer eller ikke stemmer - og udgangspunktet for langt hovedparten af valgdeltagelsesundersøgelserne - er økonomen Anthony Downs 'calculus of voting'. Som i Mancur Olsons teori antager Downs at aktører, både vælgere og partier, agerer egennyttmaksimerende. Partier forsøger at placere deres holdninger så de maksimerer deres stemmeantal, og derved muligheden for at regere, mens en vælger forventes at stemme på det parti der giver vælgeren størst nytte. Er der imidlertid ikke en kandidat eller et parti, der bedst matcher en vælgers politiske holdninger, vil denne vælger afstå fra at stemme (Downs, 1957). En yderligere, væsentlig afvejning vælger forventes at have i forbindelse med valg, er om deres deltagelse i et valg kan have en indflydelse på valgets udfald (Elklit et al., 2005, p. 116). Som rationelle individer, vil vælgere ikke have interesse i at bruge tid og ressourcer på at afgive deres stemme ved et valg, hvor det forventes at resultatet af valget er sikkert (Riker & Ordeshook, 1968). I et sådant tilfælde vil en stemme ikke kunne ændre på udfaldet af valget, hvorfor der ingen nytte vil være ved at stemme. I stedet vil der, som Mancur Olson beskrev, være incitament til at free ride på resten af befolkningen ved at afstå fra at stemme (Olson, 1965).

Eksisterende litteratur på området lader da også til at bekræfte denne antagelse om, at et valgs tæthed har en positiv indvirkning på incitamentet til at stemme og derved valgdeltagelsen (Blais, 2000; Cancela & Geys, 2016). Den positive sammenhæng mellem et valgs tæthed og valgdeltagelsen er fundet både ved brug af eksperimenter (Duffy & Tavits, 2008; Labbé St-Vincent, 2013), og ved kvantitativ analyse af faktiske valgresultater (Blais, 2006). Endvidere er sammenhængen fundet på subnationalt niveau (Johnston et al., 2007) og på nationalt niveau (Blais & Dobrzynska, 1998). Faktisk er

valgtæthed den bagvedliggende faktor der oftest er undersøgt i valgdeltagelsesundersøgelser, og den positive sammenhæng bekræftes i flertallet af disse undersøgelser (Geys, 2006).

Alligevel er der flere problemstillinger, der gør det nødvendigt at genbesøge sammenhængen. Dels er størrelsen af effekten endnu ikke endeligt klarlagt og, dels er metoden bag en stor del af de eksisterende undersøgelser præget af især en metodisk fejl (Blais, 2006, p. 119; Kunce, 2001). Anvendelse af ex post-målinger af forventet valgtæthed, giver risiko for at drage fejlslutninger om sammenhængen mellem valgtæthed og valgdeltagelse. Denne metode, der estimeres at være brugt af over 70% af valgtæthedsundersøgelser, gør brug af det faktiske valgresultat til at operationalisere valgtæthed (Geys, 2006, p. 647). Da det samme valgresultat også bruges til at måle valgdeltagelsen i samme model, risikerer ex post-operationalisering af valgtæthed at forbyrde sig mod et af kausalitetens grundprincipper: At den uafhængige variabel tidsmæssigt skal finde sted før den afhængige variabel, fordi den ellers ikke vil kunne være årsag til udfaldet (Gerring, 2005, pp. 175-176). Disse undersøgelser af valgtætheds effekt på valgdeltagelse lider endvidere af spuriøsitet, da antallet af deltagende vælgere både anvendes til at udregne den afhængige variabel, valgdeltagelse, og den uafhængige variabel, valgtæthed (Cox, 1988).

En yderligere empirisk mangel er, at sammenhængen på tværs af lande og politiske systemer kun i nogen grad er belyst, og som udgangspunkt altid ved brug af ex post-operationalisering af valgtæthed (Elklit et al., 2005, p. 120). Den store majoritet af valgtæthedsundersøgelser har således enten undersøgt den historiske effekt i ét lands nationale valg eller sammenlignet effekten i flere valgdistrikter i samme land (Geys, 2006; Mueller, 2003). Denne mangel på tværnationale undersøgelser skyldes, at det oftest er svært rent metodisk at sammenligne valgtæthed på tværs af valg-og partisystemer, både grundet mangel på ex ante-data og grundet forskel i regler og antallet af partier (Blais & Lago, 2009; Van Egmond, 2003). Den eksisterende litteratur argumenterer dog for at lande med proportionel repræsentation, oplever højere valgdeltagelse fordi valgsystemet, jf. Duvergers lov, øger antallet af partier og samtidig mindsker stemmespildet sammenlignet med first-past-the-post-valgsystemer (Blais & Dobrzynska, 1998, p. 245). Som følge af forskelle i valgsystem, vil et tæt valg i et land med proportionel repræsentation og seks partier derfor være anderledes og potentielt mere svært at måle, end et tæt valg i et land med flertalsvalg i enkeltmandskredse og 2 partier.

1.3 Undersøgelsens bidrag og fremgangsmåde

Dette studie forsøger at løse disse problemstillinger med en tværnational undersøgelse af forventet valgtætheds effekt på valgdeltagelse. Undersøgelsen forbedrer den eksisterende litteratur, ved at

anvende en metodisk forbedret måling af valgtæthed i mere end 20 lande, strækkende sig fra 1960 til 2017. Undersøgelsen tager udgangspunkt i nationale parlaments- og præsidentvalg, og der forventes en positiv sammenhæng mellem øget valgtæthed og øget valgdeltagelse uagtet landets valgsystem. Denne forventning baseres på undersøgelsens teoretiske udgangspunkt, i form af Downs' samt Riker & Ordeshooks teorier om vælgeradfærd.

En væsentlig styrke ved denne undersøgelse er, at målingen af forventet valgtæthed baseres på ex ante-operationalisering. Fordelen herved er, at data er indsamlet før selve valghandlingen, hvorfor ex post-målingernes kausalitetsproblemer kan undgås (Geys, 2006, p. 647). Netop manglen på pålidelige ex ante-undersøgelser, specielt studier baseret på meningsmålinger, er et af de største problemer for valgtæthedslitteraturen (Cox, 1988, p. 774; Van Egmond, 2003, p. 74). Denne undersøgelse udbedrer denne mangel, samtidig med at den gør det muligt at undersøge sammenhængen på tværs af lande. Til at gøre dette, anvendes et datasæt af meningsmålinger fra forskellige lande indsamlet af Jennings & Wlezien til at lave ex ante-operationaliseringer af forventet valgtæthed (Jennings & Wlezien, 2018). Herved er det muligt, at undersøge effekter i forskellige valg- og politiske systemer.

Tre operationaliseringer bliver anvendt i undersøgelsen til at måle den forventede tæthed af valg. Dette gøres grundet betragtningerne fra forrige afsnit, hvor det blev klarlagt at et valgs tæthed kan opfattes forskelligt, alt efter et lands valgsystem. Derfor anvendes der i undersøgelsen flere typer operationaliseringer af valgdeltagelse, som måler den forventede valgtæthed på hver deres måde: (1) Den gængse måling af tæthed i topartisystemer, forskellen i stemmeandele mellem valgets største parti og valgets næststørste parti i alle valg (også valg med tre partier eller flere). Denne operationalisering (der i dette studie kaldes multipartimargin) er blandt de oftest anvendte operationaliseringer af valgtæthed (Cox, 1988; Endersby et al., 2002) (2) Delvist inspireret af den første operationalisering (multipartimargin), samt af flerpartisystemers partikoalitioner, udregnes forskellen i stemmeandele mellem to partikoalitioner ved hvert valg. Denne operationalisering af partikoalitioner baseres (som hos eksempelvis Abou-Chadi & Orłowski) på partiernes politiske holdninger, udregnet ved hjælp af partiprogrammer indsamlet fra Manifesto Project Database (Abou-Chadi & Orłowski, 2016; Volkens et al., 2018). Opdelingen af partier i koalitioner sker med det pågældende lands holdningsmæssige gennemsnit som midtpunkt. (3) Endelig anvendes et valgtæthedsindeks udviklet af Endersby et al, der måler forskellen i stemmeandele mellem alle valgets partier, og samtidig tager højde for antallet af partier i et valg. Sidstnævnte faktor muliggør en ligeværdig sammenligning af valgtætheds effekt på tværs af lande uagtet antallet af partier (Endersby et al., 2002).

Undersøgelsen tilføjer derved flere metodiske fremskridt til den eksisterende viden om effekten af valgdeltagelse på valgtæthed: (1) Anvendelsen af ex ante-data giver større mulighed for at antage kausale sammenhænge. (2) Disse kausale sammenhænge kan analyseres på tværs af lande og forskellige valgsystemer. (3) Undersøgelsen anvender flere operationaliseringer af begrebet valgtæthed for bedst at kunne indfange eventuelle forskelle som parti- og valgsystemer medfører.

Det følgende afsnit laver en dybdegående gennemgang af undersøgelsens teoretiske udgangspunkt, rational choice-teorien. Afsnittet beskriver hvordan rational choice-teori antager at individer agerer rationelt og egenyttemaksimerende, og at disse antagelser gør, at individer kun stemmer når de får nytte heraf. En væsentlig faktor for individers tilbøjelighed til at stemme er derfor, om deres stemme kan være med til at afgøre udfaldet af valget, da omkostningerne forbundet ved at stemme ellers vil afskrække individer fra at stemme. Derfor forudsiger undersøgelsens problemformulering, at jo tættere et valg forventes at være, desto højere er valgdeltagelsen. Derefter beskrives undersøgelsens kvantitative metode, der gør brug af meningsmålingsdata der muliggør ex-ante operationalisering af forventet valgtæthed. Undersøgelsens analyse foretages på baggrund af OLS estimater, der beskriver sammenhængen mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Det væsentligste resultat er at undersøgelsen finder, at der er en sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Jo tættere et valg forventes at være, desto højere bliver valgdeltagelsen. Slutteligt diskuteres undersøgelsens resultat, med specielt fokus på at undersøgelsen finder en relativt lille sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Mulige forklaringer herpå, herunder risiko for økologiske fejlslutninger, problemer med målingsvaliditeten og kritik af teorien belyses ligeledes.

2. Vælgeres ageren i tætte valg

At tætte valg forventes at have indflydelse på vælgeres tilbøjelighed til at stemme, er en antagelse der har udgangspunkt i rational choice-teorien. Denne teoriretning har med sine rødder i økonomiforskning også haft stor indflydelse på den politologiske forskning, hvor den langsomt begyndte at blive anvendt i starten af 1960'erne, for sidenhen at udvikle sig til en af de væsentligste teoriretninger inden for politologien. Teorien gør sig et antal antagelser om den menneskelige natur, der er lette at forstå, og som giver mulighed for bred anvendelse.

I det følgende bliver en række af de væsentligste og mest accepterede antagelser gennemgået, hvorefter de vil blive anvendt i en forklaring af vælgeradfærd. Derefter beskrives de teoretiske forventninger om deltagelse i valg man kan udlede ved brug af rational choice, med specifikt fokus på hvordan individer forventes at agere i tætte valg. Herefter præsenteres konsekvenserne af en lav

valgdeltagelse, og den eksisterende litteratur om valgtæthed og valgdeltagelse gennemgås kort. Slutteligt præsenteres undersøgelsens problemformulering.

2.1 Antagelserne bag rational choice-teori

Rational choice-teori findes i mange varianter som har visse interne uenigheder, men teoriretningen kan samlet summeres til at have en række fælles forventninger til individers ageren (Burns et al., 2016). Disse fælles forventninger kan beskrives ud fra fem antagelser om individer.

(1) Individer foretager handlinger, hvorfor det er individer og deres handlinger der skal undersøges. Flere individer kan agere på samme måde og endda lave et samarbejde med hinanden, men i sidste ende er de stadig enkelte individer der agerer på egen hånd (Buchanan & Tullock, 1962, p. 13). De præferencer et fællesskab kan have, er derfor blot et udtryk for enkelte individers aggregerede præferencer, da individer kun vil indgå i samarbejde der kan gavne dem (Olson, 1965, p. 126).

(2) Netop den sidste pointe, at et individ tænker på hvad der gavner det selv, er central i rational choice-teorien. Rationel adfærd er således bredt accepteret som en adfærd der hjælper et individ med at opnå sine mål (Laver, 1997, p. 18). Rational choice-teoretikere omtaler dette som egennyttemaksimering. Herved menes, at individer ikke forventes at være interesseret i handlingens normative konsekvenser, men derimod vil fokusere på om individets egen nytte øges ved at foretage en bestemt handling. Dette rationelle fokus på opfyldelse af mål og egennyttemaksimering har individer som udgangspunkt altid ifølge rational choice-teorien (Caramani, 2014, p. 39).

(3) Opfyldelse af mål kræver, at individer bruger en vis mængde ressourcer på at nå målet. Da individer ikke antages at have uanede mængder af ressourcer, må individer derfor foretage en vis prioritering mellem både målsætninger og mellem de mulige handlinger der kan opfylde målsætningerne (Laver, 1997, p. 19). For at kunne agere rationelt og egennyttemaksimerende, er det derfor nødvendigt at være i stand til at rangere mulige handlinger ud fra hvor meget nytte de vil give (Green & Shapiro, 1994, p. 14). Et individ kan eksempelvis vurdere, at mulighed A vil give individet større nytte end mulighed B, hvorfor mulighed A vil rangere over mulighed B. Denne rangering af muligheder er endvidere transitiv i den forstand, at hvis mulighed A foretrækkes frem for mulighed B og mulighed B foretrækkes frem for mulighed C, følger deraf at mulighed A foretrækkes frem for mulighed C.

(4) Individer rangerer alternative handlingsmuligheder baseret på den *forventede* nytte forbundet med handlingsmulighederne. At der kun tales om forventet nytte og ikke faktisk nytte, selvom rationelle individer ellers kan rangere muligheder, skyldes at både rangering af muligheder og det at træffe et valg sker før udfaldet er klart (Green & Shapiro, 1994, p. 15). Uanset hvor mange informationer man

har, og hvor grundigt mulighederne er rangordnet, vil der altid være usikkerhed om udfaldet. En landmand kan eksempelvis forberede sin mark så grundigt som muligt - men vil stadig få en dårlig høst hvis marken kun får regn. Derfor antager rational choice-teori endvidere, at individer ikke kun afvejer den mulige nytte ved et udfald, men også sandsynligheden for at de enkelte muligheder kan realiseres (Green & Shapiro, 1994, p. 15). Eksemplet fra antagelse 3, hvor mulighed A blev prioritet over B og mulighed B over mulighed C, er således udtryk for en kombination af at vurdere den mulige nytte ved de tre muligheder og sandsynligheden for at kunne opnå størst nytte ved en af de tre muligheder.

(5) Det antages endvidere af rational choice-teoretikere, at betragtninger om individer er universelt gældende. Hvad der er rationelt for et individ i en bestemt situation, vil derfor også være rationelt for individer i en lignende situation (Stigler & Becker, 1977).

2.2 Incitamentet til at free ride

At individer overordnet fokuserer på at maksimere egne interesser, og er i stand til at vurdere hvordan forskellige muligheder vil hjælpe dem med denne maksimering, har indflydelse på hvordan de agerer i et politisk samfund. Rationelle individers deltagelse i valg vil, som alle andre beslutninger, afhænge af den simple kalkule: "Hvad får jeg ud af det?"

Cost-benefit-analysen, der kan svare på dette spørgsmål, er i mange scenarier forholdsvis let at udregne. Svaret på om man skal tage cyklen eller bussen på arbejde vil således ofte afhænge af vejret den pågældende dag, da omkostningen ved at tage bussen (en billet til bussen) meget vel kan mere end opvejes af den forventede gevinst (at undgå at blive våd). Et individs handling vil, jf. den tredje antagelse om individer (rangeringen af muligheder), afhænge af hvad målet er. Ønskes det at undgå at blive våd, vil busturen blive rangeret højere end cykelturen og individet vil tage bussen, men hvis målet er at undgå at betale ekstra for transport til arbejdet, vil cykelturen blive rangeret højest og individet vil derfor cykle til arbejde.

2.2.1 Free riding i politik

I en politisk sammenhæng er en sådan type cost-benefit-analyse ofte mere kompliceret. Godt nok kan deltagelse i valg have klare negative konsekvenser; et klassisk eksempel er den tid en vælger bruger på at transportere sig til og fra valgstedet, samt tiden der bruges på at stå i kø ved valgstedet. Men hvilke negative konsekvenser har det, at man ikke deltager i et valg? Dette spørgsmål er en del af en overordnet undren som Mancur Olson beskrev i sin *Logic of Collective Action*. Olson påpeger, at visse fællesskaber ikke kræver alle parter deltagelse for at producere det ønskede gode, samt at disse

fællesskaber ikke har mulighed for at udelukke ikke-deltagende individer. I enkelte tilfælde kan det derfor være rationelt, helt at undlade aktiv deltagelse, hvad Olson kalder free riding, da omkostningerne forbundet ved deltagelsen overstiger fordelene ved at deltage (Olson, 1965). For at aktiv deltagelse skal være rationel i sådanne fællesskaber, skal der derfor være incitament til deltagelse, eks. i form af omkostninger forbundet ved manglende deltagelse.

Nødvendigheden af incitament er kan illustreres med et eksempel: Forestiller man sig en robåd med seks roere, kan den ene af de seks roere sagtens undlade at ro, uden at båden stopper helt op. Farten vil sandsynligvis være lavere, men hvis målet blot er at komme frem, kan dette mål sagtens opnås ved at kun fem ud af seks roere er aktive. Da målsætningen fortsat bliver opfyldt, men uden omkostninger (i form af at bruge kræfter på at ro) vil den inaktive roers samlede nytte være højere ved ikke at bidrage. Tvinges den inaktive roer derimod til at forlade båden halvvejs igennem rejsen, som følge af den manglende deltagelse i arbejdet, vil omkostningerne stige og roeren atter have incitament til at ro, hvorfor incitamentet til at free ride forsvinder.

På samme måde kan det politiske system anskues: Et rationelt individ vil kun have incitament til at stemme ved valg, hvis omkostningerne forbundet ved at stemme ikke overstiger fordelene. Men der er en væsentlig forskel mellem eksemplet med robåden og vælgers deltagelse i valg, for modsat robåden eksisterer der i et demokrati ikke en mulighed for eksklusion ved inaktivitet. Undlader et individ at stemme ved et valg, vil individet fortsat have stemmeret til næste valg, og individet vil fortsat blive påvirket (på godt og ondt) af de politiske beslutninger der træffes på baggrund af valget. Netop den manglende mulighed for eksklusion gør, at en vælgers incitament til at free ride i et demokrati er stor. Ud fra denne tankegang, vil nytten ved at stemme (eller omkostningerne ved ikke at stemme), som udgangspunkt derfor ikke være stor nok til at rationelle individer vil deltage ved valg (Green & Shapiro, 1994, p. 47). Den teoretiske forventning er derfor at få (hvis overhovedet nogle) individer vil deltage i valg (Grofman, 1993, p. 93).

2.3 Rationel vælgeradfærd

Når man alligevel kan konstatere, at individer faktisk deltager i valg, må deltagelsen skyldes andre faktorer end udelukkende egeninteresse. Disse faktorer beskrev Anthony Downs i overordnede termer i 1957. I sin vælgeradfærdsteori antager Downs at vælgere, er egennyttmaksimerende individer, der rangerer sine muligheder ud fra den forventede nytte der kan opnås. Downs anvender især de antagelser som denne undersøgelse har benævnt hhv. den anden antagelse bag rational choice-teori (at individer er egennyttmaksimerende), den tredje antagelse bag rational choice-teori (at individer rangerer

muligheder) og en fjerde antagelse bag rational choice-teori (at individer rangerer muligheder baseret på forventede nytte). Downs beskriver således hvordan vælgere afgør hvilket parti de vil stemme på ud fra en rangering af partierne baseret på to faktorer: Politisk enighed med partiet og sandsynligheden for at partiet vinder (Downs, 1957, pp. 271-272). Som udgangspunkt vil en vælger følge den tredje antagelse bag rational choice, og stemme på det parti der har størst politisk lighed med vælgerens præferencer. Samtidig vil et rationelt individ, jf. den fjerde antagelse, også overveje sandsynligheden for gennemførelsen af forskellige muligheder. Med andre ord vil et individ derfor basere sit valg af parti på en kombination af enighed og partiets sandsynlighed for politisk indflydelse. Et individ kan derfor beslutte sig for at stemme på et parti, der ikke er vælgerens foretrukne set ud fra politiske holdninger, men som har en stor sandsynlighed for at få indflydelse efter et valg. Denne afvejning vil ske for at sikre, at det parti vælgeren har mindst til fælles med ikke får indflydelse efter et valg (Downs, 1957, p. 272).

De samme to faktorer er af afgørende betydning for, om individer faktisk deltager ved et valg. Ligesom Olson forventer Downs at individer, når de skal afgøre om de vil deltage ved et valg, vil analysere den forventede nytte og de forventede omkostninger som selve stemmeafgivelsen vil medføre. Overstiger omkostningerne den forventede nytte, vil et individ afstå fra at stemme (Downs, 1957, p. 271). En del af denne cost-benefit-analyse er dels en vurdering af politiske partiers holdninger, samt partiernes sandsynlighed for indflydelse. Er et individ ikke mere enig med et parti end andre, og er det ikke sandsynligt at individets ønskede politik bliver gennemført, vil det gøre fordelene ved at stemme lavere end omkostningerne, og individet vil afstå fra at stemme (Downs, 1957, p. 272).

2.3.1 Den samlede rationelle vælgeradfærdsteori

Sammenhængen mellem vælgeres cost-benefit-analyse og deres tilbøjelighed til at stemme, blev uddybet af Riker & Ordeshook med følgende ligning: $R=B*P-C+D$. Ligesom hos Downs, vil et individ stemme ved valg, hvis (R) nytten herved antager en positiv karakter. Som det kan ses af ligningen er der dog flere forhold der kan påvirke nytten: (B) Den øgede fordel en vælger kan få ved at vælgerens foretrukne kandidat opnår magt, (P) sandsynligheden for at individets stemme er afgørende, (D) visse psykologiske faktorer, samt (C) de omkostninger der er forbundet ved at stemme (Riker & Ordeshook, 1968).

Sidstnævnte faktor, (C) omkostningerne forbundet ved at stemme, udgør en væsentlig årsag til at vælgere afstår fra at stemme. At afgive sin stemme til et valg er en aktiv handling, der kræver at et individ bruger en vis mængde ressourcer og medfører derfor visse omkostninger. En sådan

omkostning kan være rent finansielle faktorer, såsom at skulle betale for transport hen til valgstedet, eller kan være mere abstrakte: Eksempelvis den tid en vælger bruger på selve valghandlingen, tiden en vælger bruger på at beslutte sig for partipræference, eller i visse omstændigheder den tid det tager at registrere sig som vælger (Riker & Ordeshook, 1968, p. 26). Disse omkostninger er ikke udelukkende finansielle, men kan fortsat ses som en hindring. Er omkostningerne (C) forbundet ved at stemme højere end den samlede værdi af $B*P+D$ vil R have en negativ værdi og vælgeren afstå fra at stemme.

En faktor der kan være med til at modvirke individers incitament til at free ride, og afstå fra at stemme, er faktoren D , der tidligere blev beskrevet med den forholdsvis generelle term ”visse psykologiske faktorer”. Disse faktorer kan samlet betegnes som en stemmenorm. Et eksempel på stemmenormens positive effekt er, den tilfredsstillende et individ får, ved at bekræfte sin støtte til demokratiet som system eller den tilfredsstillende et individ får, ved at vise støtte til sit foretrukne parti (Riker & Ordeshook, 1968, p. 28). Fælles for normerne om at stemme er, at de ikke påvirkes af valgets resultat - en vælger opnår de nævnte typer af tilfredsstillende selv når deres foretrukne kandidat taber valget (Laver, 1997, p. 94).

At Riker & Ordeshook inkluderer en primært følelsesmæssigt baseret årsag til valgdeltagelse i deres model, i form af stemmenormerne, kan umiddelbart anses for at være overraskende. Betydningen af normer og følelser for valgdeltagelse er således oftest undersøgt af det der kan kaldes integrationsteorien. Ifølge denne teori er det hverken et individs omkostninger eller nytte ved at stemme, der afgør om individet vil deltage i valg. Derimod betones et individs grad af samfundsmæssig integration, typisk manifesteret ved hvor stærke netværk et individ har med resten af samfundet, som den væsentlige årsag til valgdeltagelse (Elklit et al., 2005, p. 48). At overholdelse af sociale normer som stemmenormerne, alligevel kan have en rationelt baseret indflydelse på valgdeltagelse, skal dog ses som et udtryk for, at selve det at blive tilfredsstillet ved at stemme kan have en væsentlig, positiv påvirkning på et individs nytte og derved være egennyttmaksimerende. Ligeledes kan manglende deltagelse i valg have tilsvarende negative konsekvenser i form af kritik fra, og udelukkelse af, andre af samfundets borgere (Elklit et al., 2005, p. 128). Med tilføjelsen af stemmenormerne til den rationelle model, er det derfor muligt at forklare hvorfor individer deltager i valg, selv hvis valget virker afgjort eller de rent materielle fordele herved er lave.

Riker & Ordeshook forventer da også, at store fordele ved at stemme kan øge individers incitament til deltagelse. Disse fordele kan være rent økonomiske, eks. en skattelettelse som følge af en

politikændring efter et valg, eller kan være den glæde et individ opnår ved at individets foretrukne kandidat vælges (Green & Shapiro, 1994, p. 48). Det er her værd at understrege forskellen mellem den type glæde som fordelene (B) måler og den glæde stemmenormen (D) måler: Hvor glæden ved at opfylde stemmenormerne (D) er uafhængige af valgets resultat, er fordelene (B) afhængige af valgets resultat. Afhængigheden kan også ses i ligningen, hvor en vælgers fordele ved at et bestemt parti vinder valget, ganges med sandsynligheden for at vælgerens stemme er den afgørende ($B \cdot P$). Det skal ses som et udtryk for, at uanset hvor store fordele en vælger vil kunne få ved at ens foretrukne parti vinder valget, vil selve det at afgive sin stemme ved et valg fortsat kunne have begrænsede fordele hvis valget er afgjort (Shachar & Nalebuff, 1999).

Det forventes derfor, at et individ der skal afgøre sin deltagelse i et valg, vil lave en analyse af valgets forventede tæthed, hvor det vurderes i hvor høj grad det er sandsynligt, at vælgeren afgiver den afgørende stemme i valget (Riker & Ordeshook, 1968, pp. 31-32). Jo tættere valget forventes at være, og derved jo større chance for at en stemme afgør valget, desto større nytte vil et individ have ved at afgive sin stemme. Forventes valget derimod at være afgjort på forhånd, vil den rationelle handling være at free ride - i dette tilfælde at afstå fra at stemme, da omkostningerne forbundet ved at deltage i et valg sjældent kan opvejes af eventuelle fordele. Overordnet kan det derfor forventes, at jo tættere et valg forventes at være, desto flere vælgere vil deltage i valget, da rationelle individer vil have et større incitament til at stemme.

2.4 Paradokset der åd rational choice?

Den bevidste brug af ordet *forventning* bør i denne sammenhæng uddybes lidt nærmere: I afsnit 2.1 blev de fem antagelser i rational choice-teori beskrevet, herunder den fjerde antagelse om, at individers rationelle kalkulation af nytte er forventningsbaseret. Det blev i afsnittet fremført, at da selve rangeringen af muligheder foregår før udfaldet, og da end ikke rationelle individer kan kontrollere for uforudsete begivenheder, kan den faktiske nytte ved en handling ikke udregnes på forhånd. På samme måde er det umuligt for individer at udregne den faktiske tæthed ved et valg, da det ville kræve at de var i stand til at forudse samtlige andre individers handlinger (Fauvelle-Aymar & François, 2006; Van Egmond, 2003).

Men selv hvis man antager, ikke helt uretfærdigt, at individer er ude af stand til at forudse samtlige andre individers sandsynlighed for at stemme, kan man argumentere for, at rationelle individer bør kunne gennemskue at chancen for at afgive den afgørende stemme ved et valg som oftest er meget lav. Blais estimerer rent matematisk, at den faktiske chance for at afgive den afgørende stemme i et

(endda relativt småt) distrikt med 50.000 vælgere ligger et sted mellem 0,0002‰ og 0,001‰ (Blais, 2000, p. 63). Ud fra den teoretiske baggrund beskrevet i tidligere afsnit, vil det derfor yderst sjældent være rationelt at deltage i valg, da chancen for at kunne påvirke valgresultatet jf. Blais' udregning er næsten minimal. Valgdeltagelsen bør som følge heraf og jf. Riker & Ordeshooks vælgeradfærdsteori være meget lav i langt de fleste valg. Alligevel kan man rent empirisk konstatere en høj valgdeltagelse i mange lande (Pintor et al., 2004). Denne diskrepans mellem teoretisk forventning og faktiske resultater er det ofte omtalte "paradox of voting", eller med en mere provokerende formulering "er (høj) valgdeltagelse paradokset der åd rational choice" (Grofman, 1993).

At tætheden af et valg, trods disse både matematiske og empiriske indvendinger, fortsat kan forventes at have en indflydelse på valgdeltagelse kan skyldes, at mennesker muligvis ikke er i stand til at lave en helt korrekt beregning af tæthed. Udover betragtninger om stemmenormers indflydelse, spekulerer Riker & Ordeshook selv i, at individer kan have en tilbøjelighed til at overestimere valgtæthed (Riker & Ordeshook, 1968, p. 38). En mulig årsag til denne overestimering er ifølge dem, at medier og partier har interesse i at oversælge sandsynligheden af et tæt valg når de kommunikerer til befolkningen. Medier kan have interesse i at italesætte et valg som værende tæt, da det kan give et højere medieforbrug, mens partierne har interesse i at signalere at hver stemme er afgørende, og derved kan mobilisere flest mulige af deres tilhængere (Blais, 2000, pp. 61-62; Mueller, 2003, p. 319). Den større eksponering af et valg der forventes at være tæt, kan ligeledes mindske omkostningerne ved at stemme, da større medieeksponering ofte fører til at flere personer vil blive informeret om valget (Großer & Schram, 2010; Van Egmond, 2003, p. 51). Dette betyder, at befolkningen som helhed vil kunne bruge mindre tid og færre omkostninger på at opsøge viden om valget, og derved gøre det mere attraktivt at stemme.

Det er altså ikke i sig selv afgørende for valgdeltagelsen om et valg faktisk er tæt eller ej. Derimod er opfattelsen af tætheden afgørende for om valgdeltagelsen bliver høj (Riker & Ordeshook, 1968, p. 35). Det skyldes, at valg der forventes at blive tætte giver vælgere større sandsynlighed for at have den afgørende indflydelse, samt at denne forventning kan føre til at information om valget bliver lettere tilgængeligt, hvilket nedbringer omkostningerne ved at stemme.

2.5 Tværnationale forskelle i opfattelsen af tæthed

Selvom forventningen til et valgs tæthed regnes for at være afgørende for incitamentet til at stemme, er det mere uklart, hvordan vælgere faktisk opfatter et valgs tæthed. Denne uklarhed er specielt stor, når forskellige valgssystemer sammenlignes. Både Downs' samt Riker & Ordeshooks forventninger

til vælgeres ageren ved valg er i høj grad baseret på amerikanske valg (Downs, 1957; Riker & Ordeshook, 1968). Amerikanske valg anvender first-past-the-post valgsystemer, hvor kun en kandidat vælges fra hvert valgdistrikt, og som jf. Duvergers lov fører til topartisystemer (Powell, 1982, pp. 57-58). At den teoretiske forventning i udpræget grad orienteres mod topartisystemer, betyder imidlertid at individers opfattelse af valgtæthed i flerpartisystemer er mindre godt beskrevet. To forhold vedrørende tætheden i flerpartisystemer virker dog sikre: (1) Uanset valgsystem og antallet af partier, formodes forventet valgtæthed at have indflydelse på vælgeres incitament til at stemme (Selb, 2009). (2) Grundet forskelle i valgsystem og antallet af partier udregner individer den forventede valgtæthed forskelligt fra et topartisystem til et flerpartisystem (Blais & Lago, 2009, p. 96; Franklin, 2004, p. 143).

Udfordringen for tværnationale undersøgelser af forventet valgtætheds effekt på valgdeltagelse, er derfor at indfange forskellene i hvordan forventet valgtæthed udregnes, og samtidig kunne være i stand til at sammenligne effekten af forventet valgtæthed på tværs af valgsystemer. Med andre ord er det nødvendigt, at operationaliseringer af den forventede valgtæthed er lige så præcise målinger af forventet valgtæthed i en type valgsystem, som de er i et en anden type valgsystem.

2.6 Valgdeltagelse som legitimering af demokrati

Interessen for valgdeltagelse i studier af demokrati har historisk set været stor (Stockemer, 2017). Årsagen til den store interesse er, at valg ofte er den væsentlige test som regeringsparti(er) skal bestå for at kunne fortsætte med at føre sin politik. Ligeledes opfattes deltagelse i valg som en accept og legitimering af hele demokratiet som styreform (Salisbury, 1975, pp. 326-327).

Powell viser eksempelvis hvordan valgdeltagelse øger accepten, og dermed legitimiteten af, et politisk system (Powell, 1982, p. 206). Det væsentlige formål med demokratiske valg er således, at et samfunds borgere kan udøve indflydelse på den politik som folkevalgte repræsentanter udfører (Dahl, 1973, p. 1; Dalton & Klingemann, 2007). Demokratiske valg er en måde hvorpå befolkningen kan tilkendegive sine værdier og holdninger over for folkevalgte politikere, og dermed sikre en vis lighed mellem befolkningens holdninger og den udførte politik (Wlezien, 1995, p. 982). Er en borgers holdninger ikke repræsenteret blandt kandidaterne forventes det, at borgeren intet incitament har til at stemme og derfor afstår fra at stemme (Downs, 1957). Deltagelse i valg ses derfor i sig selv, som en støtte af selve demokratiet som styreform, da borgere ved at afgive en stemme på et parti, tilkendegiver at deres holdninger er repræsenteret blandt kandidaterne.

Oplever et land at have lav valgdeltagelse, kan det føre til at den udførte politik ikke afspejler hele befolkningens holdninger, men kun den del af befolkningen der stemmer. Dette er især problematisk, da gentagende undersøgelser har vist, at ikke-vælgere ofte er socioøkonomisk svagere samt har mindre politisk viden end vælgere (Lassen, 2005; Lijphart, 1997). At valgdeltagelsen ikke blot er lav, men også ulige kan potentielt føre til, at den udførte politik kun i lav grad stemmer overens med præferencerne fra de socioøkonomisk svagere, og derved skabe utilfredshed i denne samfundsgruppe (Verba et al., 1995, p. 493).

Et muligt problem ved en lav og ulige valgdeltagelse kan derfor være, at det gør demokratiet som styreform (og de beslutninger der foretages i demokratiet) mindre legitimt. At have legitimitet er hvad Lipset kalder en måde at ”fastholde opfattelsen om at eksisterende politiske institutioner er de mest passende for samfundet” (Lipset, 1959, p. 86). Når den demokratiske legitimitet mindskes, er det derfor et udtryk for, en faldende tro i befolkningen på at demokratiet er det rigtige system. En høj grad af demokratisk legitimitet derimod kan gøre det lettere at gennemføre politiske beslutninger, da befolkningen i højere grad fremstår som støtter til beslutningerne (Chiocchetti, 2017). Er der derimod ikke opbakning til demokratiet og de politiske beslutninger der foretages, kan det føre til opstand og i sidste ende demokratiets fald (Lipset, 1960, p. 180).

Undersøgelser af valgdeltagelse belyser dermed befolkningers holdninger til demokrati, og kan klarlægge om et demokrati kan have problemer. Sådanne problemer kan eksempelvis være en lav valgdeltagelse, der ofte medfører en skæv repræsentation af befolkningens interesser, så visse borgeres holdninger overses. Lav (og ulige) valgdeltagelse ses generelt som en manglende accept af demokratiet som styreform, og kan derfor være et skridt mod et sammenbrud af demokrati som styreform. Det er derfor væsentligt at undersøge hvilke faktorer der gør at valgdeltagelse varierer.

2.7 Valgtæthedens effekt på valgdeltagelse i eksisterende undersøgelser

Den eksisterende litteratur om valgdeltagelse har, ligesom dette studie, i høj grad taget udgangspunkt i Downs' og Riker & Ordeshooks teorier om vælgeradfærd (Geys, 2006). Eksempler herpå er studier der har vist, at omkostningerne ved at stemme (f.eks. en stemmeafgift eller en test for analfabetisme) kan have en negativ indflydelse på valgdeltagelse (Ashenfelter & Kelley, 1975; Silver, 1973). Ønsker om at opfylde stemmenormer ved at stemme, har ligeledes vist sig at have en positiv effekt på valgdeltagelse, endda en effekt der kan få vælgere til at trodse dårligt vejr eller andre forhindringer (Blais, 2000; Knack, 1994, p. 112).

Hidtidige undersøgelser af valgtæthed har også vist en klar positiv påvirkning mellem tætte valg og en højere valgdeltagelse. Geys finder at en stigning i tæthed på en standardafvigelse medfører en stigning i valgdeltagelse på mellem 0,58 og 0,69 standardafvigelser (Geys, 2006, p. 647). Sammenhængen er ofte testet ved hjælp af tidsserie- eller tværsnitsstudier af enkelte lande. I disse typer af studier undersøges valgdeltagelsen i et land ved enten at sammenligne et lands overordnede valgdeltagelse over tid, eller ved at sammenligne enkelte distrikter i et bestemt år (Grofman, 1993). Langt hovedparten af disse undersøgelser finder, at der er en positiv sammenhæng (Blais, 2000, p. 60).

Eksisterende studier, der undersøger effekten af valgtæthed på valgdeltagelse, har dog flere problemer. En væsentlig mangel er, at omfanget af effekten fortsat er uklar (Blais, 2006, p. 119). Eksisterende studier viser, at valgdeltagelsen kun stiger mellem 1-2%-point når tætheden stiger med 7-10%-point (Blais & Dobrzynska, 1998; Bursztyn et al., 2017). Blais argumenterer for at effekten er lavere end hvad der kan forventes rent teoretisk, og at en mulig årsag hertil er en forkert operationalisering af valgtæthed (Blais, 2006, pp. 119-120). De nærmere omstændigheder vedrørende muligheden for en systematisk fejlagtig måling af tæthed gennemgås i metodeafsnittet, men det er i nærværende afsnit værd kort at bemærke det mulige endogenitetsproblem som et stort antal af de eksisterende studier lider af (Bursztyn et al., 2017). En stor del af undersøgelserne anvender således det samme datagrundlag (valgresultatet) til at udregne både deres afhængige variabel (valgdeltagelse) og uafhængige variabel (valgtæthed), hvilket gør det problematisk at afgøre i hvilken retning en eventuel kausalsammenhæng går (Fauvelle-Aymar & François, 2006, p. 473). Endvidere strider disse studiers måling af valgtæthed mod den fjerde antagelse i rational choice-teorien, hvor det specificeres at individers beslutninger baseres på forventninger. Det kan således ikke forventes, at individer der skal afgøre om de vil deltage i valg, har kendskab til det faktiske valgresultat, hvorfor disse studier foretager en fejlagtig operationalisering, der skaber tvivl om resultaterne.

Endogenitetsproblemet er specielt udbredt blandt tværsnitsstudier med lande som de undersøgte enheder. I forvejen er det kun et relativt lille antal studier der har undersøgt påvirkningen af valgtæthed på valgdeltagelse i flere forskellige lande, men når flere af dem potentielt lider af metodiske fejl, gør det en undersøgelse af tværnationale sammenhænge yderst relevant.

2.8 Problemformulering

Dette studie er derfor en undersøgelse af den rationelle vælgeradfærd, med specifikt fokus på hvad den forventede tæthed af et valg har af påvirkninger på valgdeltagelsen. Undersøgelsen er endvidere en test af den rationelle vælgerteori i en tværnational sammenhæng. Studiet vil, med udgangspunkt i

ovenstående teori, derfor undersøge den tværnationale sammenhæng mellem et valgs forventede tæthed og valgdeltagelsen. Det antages i det følgende, at individer er rationelle og egennyttemaksimerende individer, der afvejer fordele og ulemper når de foretager beslutninger herunder i det politiske samfund. Som følge heraf forventes det, at individer har størst incitament til at deltage i valg, når sandsynligheden for at kunne afgive den afgørende stemme forventes at være størst, da fordelene ved at stemme herved vil overstige omkostningerne. Forventningen er, at dette vil manifestere sig ved, at et land har højere valgdeltagelse når et valg forventes at blive tæt. Til at teste denne sammenhæng, vil undersøgelsen tage udgangspunkt i følgende problemformulering:

Det antages at jo tættere et valg forventes at være, desto større er incitamentet til at stemme, hvilket vil manifestere sig i en højere valgdeltagelse

Undersøgelsen vil i det følgende afsnit komme nærmere ind på hvordan lignende studier lider af metodiske problemer, i form af muligt endogenitetsbias og problemer med at lave gyldige kausalslutninger. Denne undersøgelse forsøger at udbedre disse fejl, ved hjælp af en paneldatastruktur og ved hjælp af ex ante-operationaliseringer af den uafhængige variabel forventet valgtæthed.

3. Den anvendte metode

Denne undersøgelse analyserer den mulige sammenhæng mellem et valgs forventede tæthed og højere valgdeltagelse ved hjælp af kvantitativ metode. Eksisterende litteratur på området har også ofte anvendt klassiske kvantitative analyser, hvor den teoretisk forventede sammenhæng undersøges på et enkelt land eller distrikts valg over tid (eksempler omfatter (Högström, 2018), (Arnold, 2018) & (Kirchgässner & Himmern, 1997)). Undersøgelsen udbedrer den generelle mangel på tværnationale studier af sammenhængen, ved at teste effekten i mere end 20 lande og over 200 valg. Undersøgelsen anvender en paneldatastruktur for at maksimere antallet af observationer og for at øge variansen.

I det følgende gennemgår studiet metoden der anvendes, startende med en overordnet beskrivelse af undersøgelsen som et observationsstudie og denne type studies problemer med omitted variable bias. Denne beskrivelse følges af en diskussion af de kausalitetsproblemer, en stor del af de eksisterende studier er præget af. Herefter præsenteres undersøgelsens forskningsdesign, hvor det samtidig argumenteres for, at ex ante-måling af forventet tæthed (ved at anvende meningsmålinger som datakilde) er en bedre metode end hovedparten af de eksisterende studier. Disse studier anvender i høj grad ex post-målinger, men sådanne målinger svækkes af endogenitetsbias og ringe målingsvaliditet. Efterfølgende påpeges det dog, at ex ante-måling metode kræver at man opsætter visse antagelser om meningsmålingernes effekt. Endvidere beskriver undersøgelsen paneldatastrukturen, herunder de

metodiske fordele og ulemper forbundet med paneldata, og det forklares hvordan undersøgelsen tager hånd om de medfølgende udfordringer. Slutteligt gennemgås undersøgelsens enkelte variable, med særligt fokus på de tre forskellige operationaliseringer af forventet valgtæthed.

3.1 Observationsstudie - risiko for spuriøsitet

Denne undersøgelse er et observationsstudie af individers adfærd i forbindelse med valg. Et observationsstudie er kendetegnet ved, at ændringer i den undersøgte uafhængige variabel ikke er under forskerens kontrol. Herved menes, at et observationsstudie observerer fænomener i deres naturlige omgivelser uden nogen form for indblanding (Imai, 2017, p. 52). I kontrast hertil står det eksperimentelle design, der bevidst manipulerer undersøgelsens objekter, for at kunne undersøge effekten af manipulationen på den afhængige variabel. Eksperimentelle designs er endvidere kendetegnet ved fuld randomisering af treatment- og kontrolgruppe, hvorfor eksperimenter kan være sikre på retningen af kausalsammenhængen og samtidig kan gardere sig mod påvirkning fra udeladte variable, hvad der kaldes omitted variable bias (Andersen et al., 2012, p. 76). Evnen til at udelukke omitted variable bias skyldes laboratorieopsætningen i eksperimentelle designs, hvor kun den undersøgte uafhængige variabel kan påvirke den afhængige variabel (Blom-Hansen & Serritzlew, 2014, p. 19). Finder en eksperimentel undersøgelse varians i den afhængige variabel, vil den med stor sikkerhed kunne garantere, at denne varians udelukkende skyldes undersøgelsens uafhængige variabel. Denne fuldstændige udelukkelse af tredje variable kan dog give problemer med undersøgelsens økologiske validitet, da metoden ofte kræver at man placerer objekterne i kunstige omgivelser der ikke repræsenterer virkeligheden (Andersen, 2012, p. 110).

At udelukke omitted variable bias, er en af observationsstudiernes største udfordringer, da disse studier undersøger fænomener i deres normale omgivelser, hvor en undersøgelses afhængige variabel kan påvirkes af mange faktorer. Formår en undersøgelse ikke i tilstrækkelig grad at kontrollere for relevante faktorer, kan hverken type-1 eller type 2-fejl udelukkes (Stubager & Sønderskov, 2011, p. 11). Den mest anvendte løsning på omitted variable bias-problematikken (i en kvantitativ sammenhæng) er ved at inddrage relevante kontrolvariable i sin undersøgelse (Stubager & Sønderskov, 2011, p. 11). Herved sikres, at faktorer der kan have en indflydelse på enten den afhængige variabel, den uafhængige variabel eller sammenhængen mellem de to ikke udelades, hvorfor undersøgelsen sikres mod fejlestimering af sammenhængen.

I dette studie undersøges effekten af forventet valgtæthed på valgdeltagelse, hvorfor variable som kan have en effekt på denne sammenhæng bør inddrages (de specifikke kontrolvariable er beskrevet i

afsnit 3.5.3). Det er dog, praktisk talt, umuligt at kontrollere for alle faktorer der kan påvirke enten sammenhængen mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse eller en af de to variable separat. Eksempelvis, kan forventet valgtæthed påvirkes af medieeksponering, fordi medier ofte har en stor rolle i at italesætte et valgs tæthed (Bursztyń et al., 2017). Som det er gældende for andre observationsstudier, er denne undersøgelse ikke i stand til at kontrollere for alle tænkelige faktorer, eksempelvis tværnational medieeksponering (årsagen hertil uddybes nærmere i afsnit 3.2.4), og risikerer derfor at lide af omitted variable bias. Undersøgelsen inddrager dog en række af de oftest anvendte kontrolvariable (beskrevet i afsnit 3.5.3), da risikoen for omitted variable bias herved mindskes.

3.2 Kausalitetsproblemet

I det følgende afsnit bliver metoden bag 70% af valgtæthedsundersøgelser beskrevet og kritiseret for både at være en fejlagtig operationalisering af forventet tæthed som begreb, samt kritiseret for at lide af endogenitetsbias (Geys, 2006). Herefter fremlægges denne undersøgelses operationalisering af forventet valgtæthed, og det argumenteres at denne i langt højere grad formår at indfange teorien og samtidig undgå endogenitet. Samtidig bemærkes det dog, at undersøgelsens brug af meningsmålingsdata kræver at man gør sig visse antagelser der kan være et stykke fra virkeligheden.

3.2.1 Den teorifjerne operationalisering af forventet tæthed

Fælles for en stor del af de kvantitative undersøgelser er, at operationaliseringen af valgtæthed er problematisk, og potentielt strider mod det teoretiske udgangspunkt som disse undersøgelser selv anvender. I litteraturen skelnes der således mellem to måder at operationalisere tætheden af et valg: Ex ante operationalisering og ex post operationalisering (Shachar & Nalebuff, 1999).

Sidstnævnte måde at operationalisere valgtæthed på er den hyppigst anvendte, Geys estimerer at 70% af alle studier der undersøger sammenhængen mellem tæthed og valgdeltagelse anvender ex post-tilgangen (Geys, 2006, p. 647). Et klassisk eksempel er Barzel & Silberbergs studie af amerikanske guvernørvalg i 1960'erne, hvor forskellen i stemmeandele mellem den vindende og den tabende kandidat trækkes fra hinanden - jo mindre forskel desto større tæthed, og derved en forventning om større valgdeltagelse (Barzel & Silberberg, 1973). Operationaliseringen er ligeledes blevet anvendt i studier af flerpartisystemer, eksempelvis Högströms studie af svenske lokalvalg eller Blais & Dobrzynskas tværnationale studie af tæthedens påvirkning på valgdeltagelse. I begge tilfælde blev valgtæthed udregnet som forskellen mellem det største parti og næststørste partis stemmeandele (Blais & Dobrzynska, 1998; Högström, 2018).

Alligevel er denne metode ramt af visse udfordringer. Studier med ex post-operationalisering af valgtæthed anvender data indsamlet på samme tidspunkt som (eller efter) valghandlingen foretages (Geys, 2006, p. 647). Med andre ord måler operationaliseringen ikke, om det at et valg forventes at blive tæt påvirker valgdeltagelsen, men måler i stedet om valgdeltagelsen påvirkes af den faktiske tæthed i det pågældende valg - målt på samme tid som valgdeltagelsen. Disse undersøgelser antager derfor, at vælgerne kender den faktiske valgtæthed, når de beslutter om de vil afgive deres stemme, selvom det må regnes for værende tæt på umuligt for en vælger at forudsige den eksakte stemmefordeling og heraf valgtætheden. Antagelsen strider derfor, som pointeret i teoriafsnittet, mod den fjerde rational choice-antagelse om, at individers prioritering af handlinger baseres på den forventede nytte ved disse handlinger. Ex post-målinger af forventet valgtæthed lider derfor af en lav målingsvaliditet, idet de kun i ringe grad måler det teoretiske begreb forventet valgtæthed.

3.2.2 Risikoen for endogenitet

Udover dette, mere teoretiske, problem ved anvendelsen af ex post-operationalisering indebærer ex post-analyser også en metodisk problemstilling vedrørende endogenitetsbias. At en undersøgelse lider af endogenitetsbias er problematisk, fordi det svækker muligheden for at be- eller afkræfte en kausalsammenhæng. Endogenitet er således en situation hvor den afhængige variabel påvirker den uafhængige variabel, hvilket besværliggør evnen til at bestemme retningen på en kausalsammenhæng (Stubager & Sønderskov, 2011, p. 15). En væsentlig antagelse i undersøgelse af kausalsammenhænge (specielt ved brug af regressioner), er at den uafhængige variabel har en effekt på den afhængige variabel.

Men eksisterer der ligeledes en påvirkning fra den afhængige variabel til den uafhængige variabel, er det umuligt at isolere den effekt der var intenderet (den uafhængige variabels effekt på den afhængige variabel) (Gujarati, 2004, p. 71). Risikoen for endogenitetsbias er et væsentligt problem i litteraturen om valgtæthed, da den positive sammenhæng mellem tæthed og deltagelse, der er fundet i et stort antal studier, kan være forårsaget af korrelationen mellem de to variable (Cox, 1988; Fauvelle-Aymar & François, 2006, p. 473). Er en befolkning eksempelvis helt ligeligt opdelt mellem to partier, vil en valgdeltagelse på 100% medføre perfekt fordeling af stemmerne mellem de to partier, og derved en høj valgtæthed. Jo tættere valgdeltagelsen kommer på 100% i dette tænkte eksempel, desto tættere vil valgresultatet være på den helt lige fordeling og høje valgtæthed (Shachar & Nalebuff, 1999, p. 526). At ex post-studier finder en sammenhæng mellem en øget valgtæthed og en øget valgdeltagelse kan derfor skyldes, at valgdeltagelsen faktisk påvirker tætheden af et valg og ikke omvendt.

Endogenitetsbias er specielt fremtrædende i ex post-studier der anvender stemmeandele til at beregne valgtæthed, da valgdeltagelse her indgår i både udregningen af valgtæthed og valgdeltagelse. Cox foreslår, at man i stedet for at undersøge valgtæthed som forskellen i stemmeandele (hvor valgdeltagelsen indgår i udregningen), skal undersøge valgtæthed som forskellen i faktiske antal stemmer (hvad han kalder raw vote margin) (Cox, 1988). Herved undgår man at bruge valgdeltagelsen til at udregne valgtæthed, hvorfor korrelationen mellem de to variable kan undgås. Denne metode kræver dog, at både antallet af partier og antallet af vælgere er ens på tværs af undersøgelsens enheder (Endersby et al., 2002, pp. 613-614). Det er i praksis umuligt at opnå det samme antal vælgere i alle enheder, især i tværnationale studier. En operationalisering som beskrevet af Cox, vil derfor give et meget dårligt sammenligningsgrundlag grundet store forskelle i landes populationer.

Et andet forsøg på at løse kausalitetsproblemet, gør brug af visse landes specielle valgsystemer. Fauvelle-Aymar & Francois benytter således det franske valgsystem, hvor der afholdes to valgrunder hvis ingen kandidater får over 50% af stemmerne ved det første valg. Denne regel giver mulighed for at anvende den første valgrunde som en proxy ved at beregne valgtætheden ud fra denne runde, mens valgdeltagelsen udregnes på baggrund af den anden valgrunde (Fauvelle-Aymar & François, 2006). Herved undgås problematikken ved Cox' metode, hvor den samme datakilde anvendes til at beregne både den afhængige og den uafhængige variabel.

Imidlertid bør man notere sig, at der som regel er visse forskelle mellem den første og den anden valgrunde. Eksempelvis kræves der i franske parlamentsvalg 12,5% opbakning i et distrikt i første valgrunde for at kunne deltage i distriktets anden valgrunde (Fauvelle-Aymar & François, 2006), mens det præsidentielle valg i Frankrig kun lader de to kandidater med flest stemmer i første runde gå videre til næste runde (Gallagher et al., 2011, p. 375). Forskellen mellem de to runder var tydelig i det franske præsidentvalg i 2002: Hvor der i første runde deltog 16 kandidater, var antallet af kandidater i anden runde 2 (Durand et al., 2004, p. 604). Forskellene i antallet af deltagere betyder, at måling af tæthed baseret på første runde i et valg er problematisk at bruge som proxy for valgtætheden ved anden valgrunde, da man risikerer at måle valgtætheden i et helt anderledes valg, med et langt større antal partier end hvad der deltog i anden valgrunde. Sådanne metoder lider derfor af problemer med målingsvaliditeten, da den målte påvirkning på valgdeltagelse kun i nogen grad kan siges at være det pågældende valgs tæthed. Endvidere er denne løsning begrænset til at fungere ved måling af valg med et to runde-system som det franske. Da dette studie vil undersøge sammenhængen på tværs af valgsystemer, er det derfor nødvendigt med en operationalisering der muliggør sådanne sammenligninger og som samtidig indfanger den bagvedliggende teori.

Et yderligere problem ved anvendelse af ex post-måling som proxy for forventet tæthed er, at sådanne målinger har svært ved at håndtere overraskende resultater (Van Egmond, 2003, p. 55). Bliver et valgs faktiske resultat overraskende tæt, og tættere end forventet, vil ex post-målinger opleve en falsk positiv i den forstand, at de fejlagtigt vil antage, at der har været tale om en stor forventet tæthed. Studier med ex post-måling vil forvente, at et sådant valg vil have en høj valgdeltagelse, til trods for at der ikke har været en forventning om stor tæthed til at motivere vælgere til at deltage.

3.2.3 Ex ante-operationalisering - medicinen mod endogenitetsproblemet

En mere korrekt og teorinær operationalisering af valgtæthed kræver derfor, at data hvorpå tætheden måles er indsamlet før selve valghandlingen (ex ante-operationalisering), men samtidig at data omhandler det pågældende valg man vil undersøge, i stedet for et tidligere valg. Desuden er det nødvendigt at sikre ens måling på tværs af valgsystem og uanset antallet af partier. Derfor vil denne undersøgelse anvende meningsmålingsdata indsamlet op til en række valg. Disse målinger kan anvendes som en indikator for forventningen til valgets resultat og derved også valgets tæthed.

Brugen af meningsmålingsdata i tværsnitsundersøgelser af valgdeltagelse har traditionelt været begrænset, fordi det er svært og ressourcekrævende at indsamle datamængder nok på tværs af flere lande. Fordelene ved brug af meningsmålingsdata er dog klare: (1) Da meningsmålinger foretages før afholdelsen af valg, er det tidsmæssige problem som Cox oplever ikke til stede. Der er således ikke nogen måde hvorpå den faktiske valgdeltagelse kan påvirke den forventede tæthed målt ved meningsmålinger. Herved formår denne type operationalisering at overholde en af de væsentligste regler om kausalitet: At den afhængige variabel tidsmæssigt skal foregå efter den uafhængige variabel, da den uafhængige variabel ellers ikke vil kunne have en påvirkning på den afhængige variabel (Gerring, 2005, pp. 175-176). (2) Af denne årsag kan endogenitet praktisk talt udelukkes af modellen (Bursztyn et al., 2017). Det vil derfor med større sikkerhed kunne fastslås i denne undersøgelse, om den forventede valgtæthed påvirker valgdeltagelse. Brugen af meningsmålinger til at måle valgtæthed frem for ex post-metoder er derfor også blevet efterlyst af forskere i større stil, herunder Cox selv (Cox, 1988, p. 774).

Jf. afsnittet 2.4 ("Paradokset der åd rational choice?") kan øget information om meningsmålinger i sig selv være en katalysator for højere valgdeltagelse, ved at mindske omkostningerne i forbindelse med informationsindsamling. Meningsmålinger er således med til at skabe en narrativ blandt befolkningen, der påvirker befolkningens forventninger til valgtætheden. Hvorvidt meningsmålingerne rent faktisk er præcise og måler den rette tæthed er underordnet, fordi de ved at blive udbredt (især i

medier) er med at til at påvirke en befolknings forventninger til tæthed (Van Egmond, 2003, p. 56). En yderligere fordel ved at bruge meningsmålingsdata til at måle forventet tæthed er derfor, at man i langt mindre grad påvirkes af valgoverraskelser sammenlignet med ex post-målinger. Vælgere vil således først opdage, om meningsmålingerne har været forkerte efter de har afgivet deres stemme, hvorfor det ikke kan påvirke deres incitament til deltagelse. Tværtimod vil det opbyggede narrativ om meningsmålingerne (uanset om disse måler tæthed korrekt) påvirke forventningen til valgtæthed, hvorfor det ikke kan påvirkes af overraskelser.

3.2.4 Antagelser ved brug af meningsmålingsdata

Det bør dog i denne sammenhæng bemærkes, at man ved brug af meningsmålingsdata til at måle valgtæthed gør sig to antagelser:

(1) Det er flere gange i dette studie (eks. i afsnit 2.4 og i det seneste afsnit) blevet vist, at meningsmålinger i sig selv kan være en katalysator for højere valgdeltagelse. Denne påvirkning kræver dog at vælgerne har kendskab til meningsmålingens resultat (Großer & Schram, 2010; Van Egmond, 2003, p. 74). Bliver en meningsmåling med et tæt resultat ikke udbredt til den brede befolkning, kan den ikke forventes at påvirke vælgere til at stemme. Visse studier har derfor kontrolleret for effekten af meningsmålingernes medieeksponering ved hjælp af interaktionsled (Bursztyn et al., 2017), mens andre studier har anvendt et eksperimentelt design til at isolere sammenhængen mellem valgtæthed og valgdeltagelse fra graden af medieeksponering (Klor & Winter, 2018). Denne undersøgelse er imidlertid ikke i stand til hverken kontrol af medieeksponering, eller at foretage et eksperimentelt design grundet datasættets store omfang tids- og landemæssigt. Det er således ikke muligt at indsamle pålidelige oversigter over medieeksponeringen af meningsmålinger for over 20 lande i en tidsperiode på 50 år. Som i andre, lignende studier antages det derfor i denne undersøgelse, at de anvendte meningsmålinger har fået en tilstrækkelig medieeksponering til at sikre påvirkning på valgdeltagelsen (Van Egmond, 2003).

(2) Den anden antagelse er, at meningsmålingerne stiller nogenlunde enslydende spørgsmål. Denne antagelse er af speciel relevans i en tværsnitsundersøgelse på tværs af lande, da meningsmålingerne også er udført på forskellige sprog. Antagelsen er potentielt problematisk, da tidligere studier har fundet evidens for at visse partier klarer sig bedre i meningsmålinger med meget generelt formulerede spørgsmål, mens andre partier klarer sig bedre i meningsmålinger, hvor spørgsmålsformuleringen er meget specifik (Lauderdale, 2015). Det ikke er muligt at tjekke metoden bag alle meningsmålinger der anvendes i datasættet, hvorfor det som en forudsætning for undersøgelsen må antages, at

spørgsmålene bag meningsmålingerne har været nogenlunde enslydende. Under alle omstændigheder er det væsentlige, at de i undersøgelsen anvendte meningsmålinger, måler respondenternes opbakning til partier og kandidater.

3.3 Paneldatastrukturen

I det følgende afsnit vil det blive beskrevet, at undersøgelsen gør brug af både tidsserie og tværsnitsdata, hvad der samlet kaldes paneldata. Det vil blive påpeget, at anvendelse af paneldata medfører visse problemer, især risiko for heteroskedasticitet og seriel autokorrelation. Disse problemer håndterer undersøgelsen i udførelsen af sine regressioner, ved at bruge panelkorrigerede standardfejl og en lagged afhængig variabel.

3.3.1 Kombination af tværsnit- og tidsserieanalyse

Undersøgelsen baseres på en kombination af tidsserie- og tværsnitsdata, en type af data der kaldes time-series cross-sectional data eller paneldata. Kombinationen består i både at have et tværsnitselement ved, at have data fordelt på flere forskellige enheder (i dette tilfælde lande), samt en tidsseriestruktur ved, at data har observationer over en længere tidsrække (i dette tilfælde enkelte valg i forskellige år). Fordelen ved denne type datastruktur er, at man kan opnå et større antal observationer og mere varians i data (Baltagi, 2008, p. 7).

Paneldata giver endvidere mulighed for at kontrollere for enhedsspecifik varians ved at inkludere et tværsnit af observationer. Et eksempel på denne fordel ses i Franklins undersøgelse af valgdeltagelse, hvor han grundet USA's traditionelt lave valgsaliens inkluderer en kontrol for om et valg foregår i USA (Franklin, 2004, p. 75). Havde Franklin foretaget sin tværsnitsundersøgelse uden kontrol af USA's valgsaliens, eller udelukkende undersøgt valgdeltagelse i en amerikansk kontekst ville han, grundet den lave valgsaliens, have fået en biased måling af sine uafhængige variables effekt på valgdeltagelse.

3.3.2 Problemerne ved panelanalyser

Brug af paneldata er imidlertid ikke uden visse problemer, hvorfor det er nødvendigt at tage højde for disse. Ofte undersøges paneldata ved hjælp af Ordinary Least Squares (OLS), men paneldata bryder med flere af de underliggende antagelser bag OLS. Ved brug af OLS antages det eksempelvis, at data er homoskedastisk, dvs. at fejlledeets spredning er konstant (Romani, 2017, p. 40). Er fejlledeens spredning ikke konstant, vil det betyde at der er forskelle i variansen alt efter hvilket niveau den uafhængige variabel antager. Rent statistisk kan heteroskedasticitet medføre biased standardfejl og derved, at den statistiske signifikans bliver usikker (Stubager & Sønderskov, 2011, p. 36). Dette

problem er særligt relevant i forhold til tværsnitsundersøgelser af valg, da valgdeltagelse varierer kraftigt fra land til land (Franklin, 2004, p. 126).

At paneldatasættet (som nævnt i foregående afsnit) sikrer stor varians er vigtigt i forhold til at minimere et andet af tidsserieanalysers (og derfor også paneldata-analysers) største problemer: Multikollinearitet. Kollinearitetsproblemet opstår når to eller flere uafhængige variable er så stærkt forbundne, at det er svært at adskille de enkelte variables effekt på den afhængige variabel (Stubager & Sønderskov, 2011, p. 27). Konsekvensen af multikollinearitet er usikre estimater og forhøjede standardfejl, hvilket gør det svært at lave en troværdig kausalslutning. Det store antal observationer i undersøgelsen gør det dog lettere, at skelne mellem de uafhængige variables effekter, hvilket kan hjælpe på multikollineariteten og give en større sikkerhed bag resultaterne (Stubager & Sønderskov, 2011, p. 30)

En tredje væsentlig problemstilling ved paneldata er, at observationerne risikerer at være korreleret over tid. Modsat problemet med heteroskedasticitet, hvor fejllidene risikerer at variere for meget på tværs af enheder, kan observationerne risikere at korrelere for meget over tid. Denne problematik, kaldet seriel autokorrelation, medfører ligesom multikollinearitet og heteroskedasticitet en usikkerhed om standardfejlene og den statistiske signifikans. Ofte giver seriel autokorrelation i en undersøgelse en overdrevet signifikans, så resultaterne fremstår mere sikre end der egentlig er grundlag for (Stubager & Sønderskov, 2011, p. 30). Seriel autokorrelation i paneldata skyldes tidsserieelementet i denne undersøgelses datastruktur: Variansen over tid i hver enkelt enhed er så lav, at det skaber inerti og en kunstigt overdrevet sikkerhed om sammenhængen (Coppedge, 2012, p. 282). Studier af demokratier er særligt plaget af inerti, da der meget sjældent sker større ændringer i demokratier, Coppedge finder eksempelvis at den politiske konkurrence i et land kan forklare 93% af den politiske konkurrence i samme land året efter (Coppedge, 2012, p. 282).

3.4 Panelkorrigerede standardfejl, lande fixed effects og lagged afhængig variabel

Overordnet påvirker brugen af paneldata regressioners standardfejl, og øger derved undersøgelsens risiko for at fejlestimere resultaternes signifikans. For at sikre undersøgelsen mod heteroskedasticitet vil undersøgelsen, med inspiration fra tidligere studier, anvende panelkorrigerede standardfejl (Franklin, 2004; Franklin & Hobolt, 2011; Högström, 2018). Panelkorrigerede standardfejl udnytter strukturen i paneldata, ved at anvende en enheds gentagende observationer over tid til at beregne mere præcise standardfejl og samtidig foretage et helt almindeligt OLS estimat (Beck & Katz, 1995). Panelkorrigerede standardfejl har derfor, ved gentagende tests, vist sig som en bedre måling af

standardfejl i paneldatastrukturerer end simple OLS standardfejl (Beck, 2001, pp. 278-279). Med brugen af almindelige OLS estimater (sammen med panelkorrigerede standardfejl) antager undersøgelsen derfor også, at der er en lineær sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse, hvilket er en ofte anvendt antagelse i litteraturen (Blais, 2006, p. 120).

Endvidere anvendes lande fixed effects i alle undersøgelsens modeller, for at kontrollere for eventuelle forskelle landene i mellem. Tidligere studier har anvendt lignende metoder, da især valgsaliensen varierer fra land til land (Franklin, 2004; Pacek et al., 2009). Anvendelsen af lande fixed effects vil derfor i langt højere grad gøre det muligt at isolere effekten af forventet valgtæthed på valgdeltagelse.

Håndtering af seriel autokorrelation, sker ved at inkludere en lagged afhængig variabel i modellerne, der kan tage højde for at visse lande (uanset den forventede tæthed) generelt har en højere valgdeltagelse end andre lande. Ulempen ved denne metode er, at den medfører et efficienstab i form af tabte observationer, da den første periode må udelades af undersøgelsen (Hansen & Klemmensen, 2017). Fordelen er dog at man lettere kan isolere effekten af en stigning i ens uafhængige variable (Wooldridge, 2009).

3.5 Undersøgelsens data

Datasættet der anvendes i denne undersøgelse, er derfor paneldata. Til undersøgelse af sammenhængen anvendes data fra flere kilder, der i de følgende afsnit forklares nærmere. Kort er det værd at bemærke, at flere af undersøgelsens uafhængige variable er baseret på data, der er indsamlet af Will Jennings og Christopher Wlezien (Jennings & Wlezien, 2018). Det pågældende datasæt anvendes af Jennings & Wlezien til at undersøge om meningsmålingers evne til at forudsige et valg er faldet over tid - en påstand deres undersøgelse afviser (Jennings & Wlezien, 2018). Endvidere anvendes data fra Varieties of Democracy-databasen, IDEA-databasen samt data fra Manifesto Project Database (Coppedge et al., 2017; Volkens et al., 2018; *Voter Turnout Database Codebook*, 2018).

Undersøgelsen baseres på 217 præsidentielle- og parlamentsvalg i en tidsperiode fra 1960 til 2017. De 217 valg er fordelt på 24 forskellige lande, hvorfor der kan kontrolleres for både socioøkonomisk varians, varians på typen af valgsystem, samt et varierende antal partier. Derved bliver det muligt i langt højere grad at isolere effekten mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse.

Tabel 1 - Oversigt over lande

Lande	Antal valg	Første valg	Sidste valg
Australien	19	1961	2016
Belgien	1	2010	2010
Brasilien	2	2014	2014
Bulgarien	1	2013	2013
Canada	18	1962	2015
Danmark	9	1973	2015
Frankrig	18	1969	2017
Grækenland	3	2009	2015
Holland	10	1971	2012
Irland	10	1981	2016
Island	2	2013	2016
Japan	3	2003	2012
Mexico	1	2012	2012
New Zealand	13	1978	2017
Norge	13	1969	2017
Portugal	9	1987	2015
Rumænien	1	2012	2012
Spanien	9	1986	2016
Storbritannien	14	1964	2017
Sverige	3	2006	2014
Tyskland	13	1972	2017
Ungarn	1	2014	2014
USA	42	1960	2016
Østrig	2	2008	2013
Undersøgelsen i alt	217	1960	2017

Antallet af valg varierer alt efter model. Antallet af valg i enkelte modeller er opgjort i analyseafsnittet. Denne tabel indeholder alle valg der indgår i undersøgelsen.

Det bør dog bemærkes, at undersøgelsen består af lande med relativt meget til fælles. Næsten alle lande i undersøgelsen kan karakteriseres som vestlige lande med stærke demokratiske værdier. Undersøgelsen kan derfor ikke kontrollere for varians i eks. politiske rettigheder. Endvidere er der visse af landene i undersøgelsen der har meget få valg. Den manglende varians skyldes undersøgelsens brug af meningsmålingsdata i den uafhængige variabel, da der er en generel mangel på data fra meningsmålinger. Det er således et generelt problem, at (især historiske) meningsmålinger er svære at indsamle, og tilgængelig meningsmålingsdata ofte er begrænset til relativt få lande (Van Egmond,

2003, p. 74). Selvom undersøgelsens ex ante-operationalisering af forventet valgtæthed, kan udbedre væsentlige metodiske problemer (som nævnt i tidligere afsnit), medfører brugen af ex ante-data begrænsninger i tilgængeligt data.

3.5.1 Valgdeltagelse - den afhængige variabel

Den afhængige variabel i undersøgelsen er valgdeltagelse og baseres på data fra IDEA-databasen, der er en samling af demokratiske statistikker (*Voter Turnout Database Codebook*, 2018). Valgdeltagelse bliver i undersøgelsen defineret som andelen af stemmeberettigede der afgiver stemme ved et valg. Denne definition adskiller sig fra eksempelvis Blais & Dobrzynskas tværnationale studie, hvor de definerer valgdeltagelse som andelen af registrerede vælgere der deltager i valg (Blais & Dobrzynska, 1998, p. 241). Blais & Dobrzynska pointerer i deres undersøgelse, at vælgerpopulationen i visse lande er svær at måle, fordi et lands indbyggertal ofte inkluderer udlændinge der ikke har stemmeret. Ved at bruge vælgerpopulation i udregning af valgdeltagelse risikerer man derfor at måle en valgdeltagelse der er forkert og for lav.

At anvende andelen af registrerede vælgere til at måle valgdeltagelse, som Blais & Dobrzynska gør, er dog heller ikke uden problemer. Det blev i teori afsnittet påpeget, at netop vælgerregistrering kan være en omkostning der er forbundet ved at stemme. Ved at måle valgdeltagelsen som andelen af registrerede vælgere ekskluderer man imidlertid denne faktor fra ens model. Undersøgelser der anvender andelen af registrerede vælgere til at udregne valgdeltagelsen på antager derfor, i strid med deres teoretiske udgangspunkt, at denne registrering ikke har indflydelse på tilbøjeligheden til at stemme. Tidligere undersøgelser har vist, at netop registreringsprocessen er en væsentlig årsag til, at et land som USA har en væsentlig lavere valgdeltagelse end mange andre lande (Powell, 1986).

Et yderligere problem, som Blais & Dobrzynska selv påpeger, ved denne måde at måle valgdeltagelse på, er at den omfattende registreringsproces i visse lande gør det svært at sammenligne lande. Blais & Dobrzynska er derfor tvunget til at reducere deres sample ved at ekskludere lande der har en omfattende vælgerregistrering. (Blais & Dobrzynska, 1998, p. 241). Denne undersøgelse undgår denne udfordring, og kan derved lave en analyse af både lande med og uden vælgerregistrering, og kontrollere for omkostningerne forbundet ved at skulle registrere sig.

3.5.2 De primære uafhængige variable - måling af tæthed på tværs af valgsystemer

Hvordan et valgs forventede tæthed bør måles, er blandt de mest omdiskuterede emner i studier af valgdeltagelse, og (som det fremgår af afsnit 3.2) eksisterer der en række forskellige operationaliseringer. En væsentlig pointe i denne sammenhæng er, at tætheden af et valg ikke bør opfattes som

dikotom, men som et kontinuum (Franklin, 2004, p. 112). Der findes således ikke en magisk grænse i stemmeforskelle, man kan bruge til at definere valg som værende enten tætte eller ikke tætte. I stedet vil man kunne operere med grader af tæthed - jo større forskel i stemmeandele, desto mindre tæt er et valg (Van Egmond, 2003, p. 53).

Måden forventet valgtæthed måles på er derfor afgørende, fordi operationaliseringen kan have indflydelse på størrelsen af sammenhængen mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse (Blais, 2006, p. 119). En tværnational måling af forventet valgtæthed, skal (som nævnt i afsnit 2.5) således forsøge at tilnærme sig hver enkelt befolknings opfattelse af deres respektive politiske system, og befolkningens opfattelse af den forventede valgtæthed.

I lande med to partier, er forventet valgtæthed ofte operationaliseret som forskellen i stemmeandele mellem de to partier med flest stemmer (fremover kaldet multipartimargin) (Blais, 2006, p. 120; Geys, 2006, p. 647). I studier af enheder med mere end to partier kan denne operationalisering dog betyde, at et sådant mål ikke er en præcis måling af den forventede tæthed. Multipartimargin risikerer derfor at undervurdere et valgs forventede tæthed, fordi målet ikke tager højde for stemmeandelene for andre partier end de to største (Endersby et al., 2002).

Et eksempel på denne problematik kan ses i det danske folketingsvalg i 1998, hvor et enkelt mandat (der blev vundet med kun 176 stemmers forskel til konkurrenten) gjorde, at Socialdemokratiets Poul Nyrup Rasmussen kunne fortsætte som statsminister (Hansen, 2011). Folketingsvalget i 1998, der må opfattes som forholdsvis tæt, ville målt ud fra multipartimargin dog næppe kunne kategoriseres som værende tæt: Meningsmålinger i dagene op til valget viste således at det største parti (Socialdemokratiet) var mellem 6-10%-point foran det næststørste parti (Venstre) (Thomsen, 1998). Grundet det danske fokus på partikoalitioner (som følge af landets flerpartisystem), ville en operationalisering af den forventede valgtæthed ved folketingsvalget i 1998 ud fra multipartimargin derfor miste den vigtige information, at det pågældende valg var forventet at blive relativt tæt.

En operationalisering af valgtæthed der kan anvendes i en tværnational undersøgelse, skal derfor være i stand til at tage højde for forskellige parti- og valgsystemer (herunder forskelle i antallet af partier). Denne undersøgelse vil derfor anvende seks modeller med tre forskellige operationaliseringer af valgtæthed, dels for at vise vigtigheden af korrekt operationalisering af valgtæthed, og dels for at indfange forskelligheder i parti- og valgsystemer.

Fælles for de tre operationaliseringer af valgtæthed er, at udregningen af den forventede valgtæthed baseres på meningsmålingsdata indsamlet op til et valg. De følgende tre operationaliseringer af forventet valgtæthed (multipartimargin, partikoalitioner og competitivens) vil derfor blive udregnet både på baggrund af meningsmålinger foretaget i den seneste måned op til et valg, og meningsmålinger foretaget den seneste uge op til et valg. Tidligere undersøgelser har argumenteret for, at en måling af forventet valgtæthed, bør baseres på data så tæt på valgdatoen som muligt, da vælgere ofte skifter holdning til sidst (Arnesen & Strijbis, 2013; Jennings & Wlezien, 2018; Kunce, 2001). Undersøgelsen har derfor seks modeller fordelt på 3 operationaliseringer af forventet valgtæthed og to dataindsamlingsstidspunkter. Specifikt tages der et gennemsnit af hvert partis stemmeandele i henholdsvis de sidste 30 dage op til et valg og de sidste 7 dage op til et valg. Herefter appliceres de tre type operationaliseringer til at udregne den forventede valgtæthed. I tabel 2 ses en oversigt over de tre typer af operationalisering, der også uddybes nærmere i de følgende afsnit.

Tabel 2 - Oversigt over operationaliseringer

	Multipartimargin (model A)	Partikoalitioner (model B)	Competitivens indeks (model C)
Anvendes i model	A1 (Baseret på data indsamlet 30 dage før valget) og A2 (Baseret på data indsamlet 7 dage før valget).	B1 (Baseret på data indsamlet 30 dage før valget) og B2 (Baseret på data indsamlet 7 dage før valget).	C1 (Baseret på data indsamlet 30 dage før valget) og C2 (Baseret på data indsamlet 7 dage før valget).
Definition af forventet valgtæthed	Forskellen i stemmeandele mellem partiet med næstflest stemmer og partiet med flest stemmer.	Forventet tæthed defineres som forskellen i stemmeandele mellem to partikoalitioner. Opdeling af partier i koalitioner laves på baggrund af politiske holdninger tilkendegivet i partiprogrammer.	Forventet tæthed udregnes som spredningen af stemmeandele. Jo tættere på en perfekt ligelig fordeling af stemmer, desto større tæthed.
Matematisk udregning	$T = P1 - P2$	$T = PK1 - PK2$	$T = P^P * \prod_{l=1}^P S$

Tegnforklaring	T=Forventet tæthed P1=Største partis stemmeandel P2=Næststørste partis stemmeandel	T=Forventet tæthed PK1=Største partikoalitions stemmeandel PK2=Næststørste partikoalitions stemmeandel	T=Forventet tæthed P=Antallet af partier i et valg S=Partiernes stemmeandele
Håndtering af flerpartisystemer	Undersøger kun et valg to største partier. I lande med mere end to partier undersøges resterende partier ikke.	Undersøger alle partier i flerpartisystemer ved at samle politisk enige partier i koalitioner og derefter udregne forskellen i stemmeandele mellem de to koalitioner.	Undersøger alle partier i flerpartisystemer, ved at undersøge spredningen af stemmer mellem partier.
Forventet sammenhæng med valgdeltagelse	Negativ. Variablen måler forventet valgtæthed som det største partis margin i stemmeandele ned til det næststørste parti. Jo mindre forskellen i stemmeandele er mellem de to største partier, desto større forventes valgtætheden at være, hvilket vil øge incitamentet til at stemme.	Negativ. Variablen måler forventet valgtæthed som den største partikoalitions margin i stemmeandele ned til den mindste partikoalition. Jo mindre forskel i stemmeandele mellem de to partikoalitioner, desto større forventes valgtætheden at være, hvilket vil øge incitamentet til at stemme.	Positiv. Jo større spredning af stemmer, desto større forventes valgdeltagelse at være.
Anvendt af	Denver & Hands 1974	Abou-Chadi & Orłowski 2016	Endersby et al 2002

3.5.2a Model A - multipartimargin

Den gængse operationalisering af valgtæthed i litteraturen reproducere også i dette studie, ved at beregne forskellen i stemmeandele mellem det største og det næststørste parti. Ofte er denne operationalisering anvendt med ex post-data, eksempelvis i Denver & Hands studie af britiske parlamentsvalg eller Blais & Dobrzynskas tværnationale studie (Blais & Dobrzynska, 1998; Denver & Hands, 1974). Men som i resten af undersøgelsen baseres multipartimargin på ex ante-data. En væsentlig pointe vedrørende denne operationalisering er dog, at valgtætheden kun udregnes på baggrund af de

to største partier. Multipartimargin som måling af forventet valgtæthed kan derfor kritiseres for at være en dårlig måling af forventet valgtæthed i lande med flerpartisystemer, da tætheden kun beregnes ud fra visse af partiernes stemmeandele. Multipartimargin kan derfor risikere at underestimere tætheden af valg i flerpartisystemer (Endersby et al., 2002, p. 613). Undersøgelsen inddrager alligevel operationaliseringen, da det herved er lettere at sammenligne undersøgelsens resultater med andre, lignende undersøgelser.

3.5.2b Model B - partikoalitioner

At en simpel multipartimargin kan have problemer med at måle forventet tæthed i systemer, hvor koalitioner mellem partier spiller en afgørende rolle, gør det relevant at operationalisere et alternativ. Tidligere undersøgelser har målt tætheden ud fra en opdeling af partier i partikoalitioner fordi valg i visse systemer, ofte i skandinaviske lande, bliver anskuet som en kamp mellem partigrupperinger (Górecki, 2013, p. 239). Derfor anvendes der i undersøgelsen en operationalisering af valgtæthed, hvor den forventede valgtæthed udregnes som forskellen i stemmeandele mellem to partikoalitioner. Inddeling af partier i koalitioner sker, inspireret af Abou-Chadi & Orłowski, ved at bruge Manifesto Project Database, der er en samling af partiprogrammer over tid fra forskellige lande (Abou-Chadi & Orłowski, 2016). Alle partier inddeles i to koalitioner alt efter hvor meget deres politiske holdninger, målt ud fra deres holdningstilkendegivelser i partiprogrammer fra valgår, ligner hinanden på en venstre-højre skala. Rent teknisk bruges rille-variablen fra Manifesto Project Database, der er en samling af forskellige politiske emner (blandt andet holdning til økonomisk politik, værdipolitik og udenrigspolitik) (Volkens et al., 2018). Midtpunktet der adskiller den venstreorienterede partikoalition fra den højreorienterede partikoalition, er et lands gennemsnitlige politiske holdning (defineret som gennemsnittet af alle partier i landets rille-værdier over tid). Dette gøres for at sikre, at koalitionsinddelingen er landespecifik, da partiholdninger (og holdningsmæssige midtpunkter) varierer fra land til land (Lowe et al., 2011). Den forventede tæthed udregnes herefter ved at beregne forskellen i stemmeandele, målt ved meningsmålinger, mellem de to partikoalitioner fra hinanden.

3.5.2c Model C - competitiveness indeks

Undersøgelsens sidste operationalisering af forventet valgtæthed tager, som efterlyst tidligere, højde for forskelle i antallet af partier på tværs af lande. Operationaliseringen, kaldet competitiveness indeks, er udarbejdet af Endersby et al, og måler tæthed som et kontinuum fra 0 til 1 - jo højere værdi desto større tæthed (Endersby et al., 2002, p. 614). Endersby et al bruger indekset til at undersøge valgtætheds effekt på valgdeltagelse i forskellige canadiske valgdistrikter, med et varierende antal partier. Indekset måler hvor tæt på en helt lige fordeling af stemmer et valg er: Får alle partier i

eksempelvis et fempartisystem 20% af stemmerne vil tætheden være den højest mulige, da alle partier får en helt lige andel af stemmerne. Hvor Endersby et al udregner et competitiveness indeks for hvert enkelt canadisk valgdistrikt i 1993 og 1997, anvender denne undersøgelse indekset på valg i enkelte lande. Competitiveness indekset udregnes derfor på baggrund af meningsmålingers stemmefordeling på nationalt plan.

3.5.3 Kontrolvariable

En af de helt store udfordringer for studier af demokratier er inklusionen af relevante variable (Coppedge, 2012). Det er generelt svært at sikre en undersøgelse af valgdeltagelse mod omitted variable bias, da antallet af mulige variable der påvirker valgdeltagelse er så højt, og flere af disse variable er svære at måle, at det er uundgåeligt at enkelte relevante variable må udelades. Da omitted variable bias kan give forkerte standardfejl (og dermed tvivl om den statistiske signifikans), vil denne undersøgelse gøre et forsøg på at undgå denne bias ved at inddrage 7 kontrolvariable i alle modeller. I det følgende vil de 8 variable blive gennemgået kort.

Et stort antal studier har undersøgt sammenhængen mellem valgpligt og valgdeltagelse, og har fundet at valgpligt (hvor det at afstå fra at stemme eks. kan koste bødestraf) kan øge valgdeltagelsen med mere end 10 %-point (Birch, 2016; Brennan & Hill, 2014; Lijphart, 1997). Valgpligt kan øge omkostningerne ved ikke at stemme, og derved incitamentet til at stemme, hvorfor der kontrolleres for denne faktor i undersøgelsen. I undersøgelsen kontrolleres også for et lands valgrætsalder; dvs. den alder hvor borgere får ret til at stemme i et land. Eksisterende litteratur viser at valgdeltagelsen kan falde hvis valgrætsalderen sættes ned, da andelen af unge der stemmer er lavere end resten af befolkningen (Franklin, 2004). Yderligere kontrollerer undersøgelsen for typen af valg (om der er tale om et valg til en lovgivende forsamling eller et præsidentvalg, og for om et land anvender proportionel repræsentation som valgsystem, da disse variables påvirkning på valgdeltagelse er bevist ved flere undersøgelser (Blais & Carty, 1990; Ladner & Milner, 1999). Et lands økonomi kan ligeledes have indflydelse, hvor dårlig økonomi fører til lavere valgdeltagelse, fordi det kan give utilfredshed og ligegyldighed med det politiske system (Kostelka, 2017). Ligeledes kontrolleres der for hvor lang tid der er gået mellem valg, da der både er teoretisk forventning om og empirisk evidens for at jo oftere valg holdes, desto mindre incitament er der til at deltage i valg igen (Franklin, 2004; Van Egmond, 2003). Slutteligt kontrollerer undersøgelsen, som nævnt tidligere også for valgdeltagelsen ved seneste valg, i form af en lagged version af den afhængige variabel for at modvirke seriel autokorrelation.

4. Analyse

Det følgende afsnit undersøger sammenhængen mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Effekten af undersøgelsens tre operationaliseringer af forventet valgtæthed, bliver undersøgt ved hjælp af OLS estimater med panelkorrigerede standardfejl for at sikre undersøgelsen mod heteroskedasticitet. I undersøgelsen af de tre operationaliseringer anvendes endvidere lande fixed effects, hvilket gør det muligt, at tage højde for forskelle mellem landene, der kan påvirke den afhængige variabel, men som ikke måles i de øvrige kontrolvariable (Hansen & Klemmensen, 2017, p. 163). Samtidig er der i undersøgelsen af de tre operationaliseringer en lagged version af den afhængige variabel, valgdeltagelse, så der kontrolleres for valgdeltagelsen ved det sidst afholdte valg. Som nævnt i metodeafsnittet, skyldes denne inklusion af lagged valgdeltagelse en mistanke om seriel autokorrelation (grundet paneldatastrukturen).

De tre operationaliseringer af forventet valgtæthed vil hver blive testet to gange, hvorfor undersøgelsen i alt indeholder seks modeller. De seks modeller der gennemgås i de følgende sektioner, er baseret på data indsamlet på to forskellige tidspunkter, hvorfor analysen opdeles i to afsnit - et til hvert af de to dataindsamlingstidspunkter. I analysens første afsnit vil model A1, B1 og C1 blive gennemgået - dvs. at alle tre operationaliseringer (multipartimargin, partikoalitioner og competitiveness indeks) bliver gennemgået, baseret på data indsamlet op til 30 dage før valgdatoen. Herefter vil model A2, B2 og C2 blive gennemgået, der igen består af alle tre typer operationaliseringer, men hvor de bagvedliggende meningsmålinger er indsamlet op til en uge før valget.

Det bør pointeres, at da forventet valgtæthed måles på forskellige måder i de tre operationaliseringer, vil det være svært, at lave deciderede sammenligninger af de forskellige modellers effekter. Specifikt er det problematisk at vurdere, om competitiveness indekset (model C) har en stærkere effekt på valgdeltagelse end de to operationaliseringer der måler tæthed som forskelle i stemme andele (model A og B). Dette skyldes delvist forskelle i variansbredde, og i højere grad forskelle i indhold og udregning af de tre typer af operationaliseringer: Både model A, multipartimargin, og model B, partikoalitioner, måler forskelle i stemmeandele mellem partier (model A) eller partikoalitioner (model B), hvor den lavest mulige score er 0, mens den højest mulige score er 100 (om end en så høj værdi i realiteten ikke vil kunne ske, da det vil betyde, at et parti får alle stemmer ved et valg). Competitiveness indekset (model C), derimod måler graden af stemmespredningen på en skala fra 0 til 1.

En direkte sammenligning af påvirkningen på valgdeltagelse mellem model A og model C (eller model B og C) er problematisk, da en måling af forventet valgtæthed som spredningen af stemmer er

substantielt forskellig fra en måling af forventet valgtæthed som forskellen i stemmeandele mellem partier eller fløje. Mens en ændring i eksempelvis multipartimargin repræsenterer en forandring i den faktiske margin mellem partier, er en ændring i competitivens indekset en forandring i den beregnede spredning af stemmer. Det er derfor ikke muligt, at lave en sammenligning af hvad, eksempelvis, en stigning på 0,2 i competitivens indekset medfører af ændringer i valgdeltagelsen sammenlignet med et fald på 20% i multipartimarginen, da der ikke er en reel ækvivalens mellem størrelsen på den forventede tæthed i de to modeller. I det oprindelige studie bag competitivens indekset, afholder Endersby et al sig da også fra at sammenligne effekten af competitivens indekset på valgdeltagelsen med effekter fra andre tæthedsmålinger (Endersby et al., 2002).

Endvidere er det værd at bemærke, at retningen af forventet valgtæthed afhænger af den specifikke model. Da de fire versioner af model A og B alle måler forventet valgtæthed som forskellen i stemmeandele, gælder det at jo lavere værdier i den uafhængige variabel, desto tættere forventes et valg at være. Modsat vil en forventning om et tæt valg for model C (competitivens indekset) afspejles i højere værdier. Den nærmere aflæsning af modellernes koefficienter gennemgås i de følgende sektioner, men det kan kort konstateres, at for alle seks modeller er den teoretiske forventning, at en stigning i forventet valgtæthed fører til en højere valgdeltagelse.

4.1 Effekten af forventet valgtæthed målt i den sidste måned op til et valg

Problemformuleringen testes i dette afsnit på tre forskellige modeller, der baseres på data fra meningsmålinger foretaget i de sidste 30 dage op til et valg. Den metodiske udarbejdelse er nærmere beskrevet i metodeafsnittet, men retningen af modellerne bør dog kort bemærkes: Model A1 er undersøgelsens simple operationalisering af forventet valgtæthed, da den måler afstanden i stemmeandele mellem de to førende partier op til et valg, mens model B1 måler forskellen i stemmeandele mellem partikoalitioner. For både model A1 og B1 gælder det derfor, at jo mindre forskellen i stemmeandele er, desto større er den forventede tæthed. For at bekræfte undersøgelsens teoretiske udgangspunkt, kræves derfor statistisk signifikante og negative koefficienter i de to modeller, da en mindre margin mellem de to største partier eller partikoalitioner forventes at give større incitament til at deltage i valg, og dermed en højere valgdeltagelse.

Model C1 derimod måler ved hjælp af et indeks, om fordelingen af stemmer er lige mellem alle partier i et valg. Højere værdier indikerer en større stemmespredning og derved større forventet valgtæthed. For at bekræfte undersøgelsens teoretiske udgangspunkt kræves derfor signifikante og positive koefficienter i model C1.

Tabel 3 - OLS estimater baseret på meningsmålinger indsamlet den seneste måned op til et valg

	Model A1 Multiparti- margin	Model B1 Partikoaliti- oner	Model C1 Competitive- ness
Forventet tæthed	-0.11** (0.05)	0.00 (0.01)	6.75*** (2.05)
Valgretsald	0.29 (0.50)	0.14 (0.41)	0.17 (0.52)
Valgpligt	21.41*** (3.18)	-2.10 (2.62)	22.11*** (3.20)
Proportional repræsentation	-3.11* (1.80)	-1.27 (2.36)	-2.16 (2.05)
BNP i valgår	-0.00*** (0.00)	-0.00*** (0.00)	-0.00*** (0.00)
Tid mellem valg	0.00 (0.00)	0.00 (0.00)	0.00 (0.00)
Parlamentsvalg	-10.38*** (2.01)	6.64*** (1.89)	-11.03*** (1.95)
Lagged valgdeltagelse	0.01 (0.10)	0.56*** (0.09)	0.00 (0.09)
Intercept	79.33*** (12.13)	35.05*** (12.44)	74.40*** (12.42)
Antal valg	217	146	212
R-squared	0.863	0.908	0.867
Lande fixed effects	Ja	Ja	Ja

*I regressionerne rapporteres de standardiserede OLS koefficienter samt panelkorrigerede standardfejl i parentes. Signifikansniveau er angivet med asterisker: *** signifikant på 1% -niveau; ** signifikant på 5% -niveau; * signifikant på 10% -niveau.*

Tabel 3 viser resultaterne af undersøgelsens tre første modeller. Den første væsentlige iagttagelse man bør gøre sig er, at to ud af tre modeller har signifikante resultater. Undersøgelsens model A1, multipartimargin, samt model C1, competitivens indekset, finder en sammenhæng mellem forventning om at et valg bliver tæt og en højere valgdeltagelse.

Resultatet af model A1 viser, at et fald i afstanden mellem største og næststørste parti på 1%-point, fører til en stigning i valgdeltagelsen på 0,1%-point. Med andre ord forudsiges det, at valgdeltagelsen vil stige med 1%-point, for hver 10%-point den forventede afstand mellem de største partier mindskes. Den relativt beskedne påvirkning som model A viser vil blive diskuteret i afsnit 5.1, men det bør allerede nu pointeres, at andre undersøgelser har fundet lignende, svage sammenhænge (Blais, 2006).

I modsætning til model A1 er aflæsning af resultaterne i model C1 ikke helt så ligetil, og bør gøres med visse forbehold. I model C1 er forventet valgtæthed operationaliseret som spredningen af stemmer op til et valg, og måles på et indeks af diskrete værdier fra 0-1. Den afrapporterede koefficient viser derfor valgdeltagelsens procentuelle ændring ved et spring fra indeksets lavest mulige værdi til indeksets højst mulige værdi. Forventet valgtætheds koefficient på 6,75 er derfor et udtryk for, at valg med fuldstændig tæthed (dvs. en helt lige stemmefordeling mellem partier og derved den maksimale competitivens score på 1) forventes at have 6,75%-point højere valgdeltagelse end valg med en helt ulige fordeling af stemmerne (dvs. en stemmefordeling hvor et parti får alle stemmer og valget derved får den mindst mulige competitivens score på 0). Sådanne valg er selvsagt sjældne, men resultatet er et bevis for, at mere tæthed fører til en højere valgdeltagelse.

Undersøgelsens model B1 finder ingen sammenhæng mellem forventet valgtæthed (mål som forskellen i stemmeandele mellem partikoalitioner) og valgdeltagelse. Overordnet er det dog et positivt resultat for teorien, at to ud af tre modeller i denne sektion finder den forudsagte sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse, når forventningen om valgtæthed baseres på data fra måneden op til et valg. Det følgende afsnit vil dog pointere, at operationalisering af forventet valgtæthed baseret på data fra de sidste 30 dage op til et valg kan indeholde data der er indsamlet for tidligt i forhold til afholdelsen af valget. Operationaliseringen af forventet valgtæthed i de tre første modeller, kan derfor være forkerte, hvilket kan lede til spuriøse sammenhænge.

4.2 Effekten af forventet valgtæthed målt i den sidste uge op til et valg

At undersøge forventet valgtæthed på baggrund af meningsmålinger indsamlet i måneden op til et valg, kan være problematisk. Tidligere undersøgelser har vist, at en stor del af vælgerne beslutter sig relativt sent for hvem de vil stemme på, og at mange vælgere først beslutter sig undervejs i en valgkamp (Arnesen & Strijbis, 2013; McAllister, 2002). Hvor valgdatoen i visse lande er kendt flere år ud i fremtiden, og valgkampen derfor ofte starter meget tidligt, har andre lande kortere valgkampe. I blandt andet England, Australien og Danmark er længden på en valgkampagne ofte under 30 dage (Stevenson & Vavreck, 2000).

Da en del af vælgerne ændrer politisk præference i løbet af en valgkamp, kan måling af forventet valgtæthed baseret på meningsmålinger fra den seneste måned (og derfor i visse tilfælde før valgkampens begyndelse) derfor være fejlbehæftede, fordi en sådan måling også vil indeholde data fra valgkampens begyndelse. Det er dog muligt, at der i løbet af en valgkamp vil ske ændringer i tilslutningen til partier, der kan måles af meningsmålinger. Om disse ændringer gør, at meningsmålingerne

i højere grad afspejler det endelige valgresultat er (jf. metodeafsnittet) underordnet, da selv forkerte meningsmålinger kan være med til at forme narrativer om valgtætheden. Men en måling af forventet valgtæthed baseret på meningsmålinger fra ugen op til et valg, vil i højere grad kunne afspejle vælgernes forventning til valgtæthed i det øjeblik de beslutter sig for om de vil deltage i et valg - en beslutning der for mange foretages kort før valgdatoen. Det er derfor nødvendigt at foretage en separat undersøgelse af den forventede tæthed lige før et valg, da en sådan måling vil være en mere præcis afspejling af vælgernes forventning til valgets tæthed. Den følgende analyse er derfor kun baseret på meningsmålinger foretaget i den sidste uge inden et valg.

Ligesom i den foregående sektion, undersøges tre forskellige operationaliseringer af forventet valgtæthed, og retningen af den forventede sammenhæng er den samme som i foregående afsnit: Resultater der bekræfter teorien, vil i model A2 og B2 derfor være negative koefficienter, mens det forventes at koefficienten for forventet valgtæthed i model C2 er positiv. Den eneste metodiske forskel mellem denne sektion, og sektion 4.1 er derfor at datagrundlaget baseres på en kortere periode. Sammenlignes tabel 4 med tabel 3 kan det derfor også ses, at antallet af valg i to af modellerne er faldet med cirka 25%-point. I modellerne A2, B2 og C2 indgår mellem 105 og 166 forskellige valg, hvor antallet af valg i model A1 og C1 var lidt over 200. Faldet skyldes, at meningsmålinger i ugen op til et valg er sjældnere, specielt for valg af ældre dato, samt det faktum at dataindsamlingsperioden i de tre sidste modeller kun udgør 25% af de tre første modellers indsamlingsperiode. Faldet i antal valg bør dog ikke ses som værende problematisk, da analyser med omkring 160 forskellige valg ofte er anvendt i eksisterende litteratur (Mueller, 2003, pp. 316-317).

Tabel 4 - OLS estimater baseret på meningsmålinger indsamlet den seneste uge op til et valg

	Model A2 Multiparti- margin	Model B2 Partikoaliti- oner	Model C2 Competitive- ness
Forventet tæthed	-0.12* (0.06)	0.01 (0.02)	6.60*** (2.40)
Valgretsald	0.39 (0.64)	0.21 (0.59)	0.44 (0.64)
Valgpligt	28.11*** (4.23)	-4.80 (4.09)	28.01*** (4.63)
Proportional repræsentation	0.63 (2.43)	-1.27 (3.98)	0.05 (3.15)
BNP i valgår	-0.00*** (0.00)	-0.00*** (0.00)	-0.00*** (0.00)
Tid mellem valg	0.00 (0.00)	0.00 (0.00)	0.00 (0.00)
Parlamentsvalg	-12.76*** (2.05)	6.07** (2.39)	-12.93*** (2.00)
Lagged valgdeltagelse	0.08 (0.10)	0.56*** (0.10)	0.07 (0.10)
Intercept	96.85*** (14.22)	46.99** (18.41)	90.92*** (15.03)
Antal valg	166	105	166
R-squared	0.877	0.916	0.881
Lande fixed effects	Ja	Ja	Ja

*I regressionerne rapporteres ustandardiserede OLS koefficienter samt panelkorrigerede standardfejl i parentes. Signifikansniveau er angivet med asterisker: *** signifikant på 1% -niveau; ** signifikant på 5% -niveau; * signifikant på 10% -niveau.*

En yderligere ændring fra den foregående sektion er, at kun en af de tre modeller, som det kan ses i tabel 4, har en statistisk signifikant sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Hvor forventet valgtæthed, målt som multipartimargin, i model A1 havde en statistisk signifikant og negativ sammenhæng, finder den tilsvarende model (A2) ikke en sammenhæng mellem en stigning i forventet valgtæthed og højere valgdeltagelse. Sammenhængen kan således kun findes på 6%-signifikansniveau, hvorfor det ikke kan udelukkes (den negative koefficient i tabel 4 til trods), at effekten af forventet valgtæthed i model A2 er modsat den teoretiske forventning. Effekten af en stigning i forventet valgtæthed på valgdeltagelse lader derfor til at forsvinde, når målingen kun foretages på meningsmålinger foretaget i den seneste uge op til et valg.

I modsætning hertil viser model C2, competitivens indekset, en statistisk højsignifikant sammenhæng mellem en stigning i forventet valgtæthed og højere valgdeltagelse. Dette resultat stemmer overens med resultatet i model C1, hvor forventet valgtæthed (ligeledes målt ved brug af competitivens indekset) i måneden op til et valg, også havde en signifikant og positiv sammenhæng med valgdeltagelse. Fra model C1 til model C2 er koefficienten faldet en smule, men viser fortsat en klar sammenhæng mellem en stigning i forventet valgtæthed (operationaliseret som spredningen af stemmefordelingen) og en højere valgdeltagelse.

Model B2, der måler forventet valgtæthed som forskellen i stemmeandele mellem partikoalitioner, har ingen statistisk signifikant sammenhæng med valgdeltagelse. Resultatet er en gentagelse af model B1 fra det foregående afsnit, hvor det ligeledes ikke var muligt at finde en sammenhæng. Samlet er det værd at bemærke, at når den forventede valgtæthed udregnes på baggrund af meningsmålingsdata fra de sidste 7 dage op til et valg, er det kun den ene af undersøgelsens tre operationaliseringer der finder en sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Dette er et fald fra den foregående sektion, hvor to ud af tre modeller havde den forventede effekt på valgdeltagelse. Det følgende afsnit gennemgår analysens resultater, og beskriver om undersøgelsens problemformulering kan be- eller afkræftes.

4.3 Undersøgelsens samlede resultater

Undersøgelsen finder opbakning til rational choice-teoriens forventning om, at en forventning om stor valgtæthed fører til en høj valgdeltagelse. 3 ud af undersøgelsens 6 modeller bekræfter denne forventning, mens en fjerde (model A2) med sin borderline signifikans viser samme tendens. Undersøgelsen finder endvidere, at denne sammenhæng er gældende, både når den forventede valgtæthed baseres på data i den sidste måned op til et valg og den sidste uge op til et valg, om end beviserne er tydeligere når data er indsamlet op til en måned før valgdatoen.

Sammenhængen mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse er tydeligst, når forventet valgtæthed defineres som spredningen af stemmer mellem partier (model C), hvor sammenhængen er statistisk signifikant både inden for den seneste uge op til et valg og den seneste måned. Selvom forventet valgtæthed, operationaliseret som multipartimargin, kun er signifikant hvis data baseres på måneden op til et valg, viser denne operationalisering (sammen med den borderline signifikante sammenhæng i model A2) samme tendens som competitivens indekset. Den eneste af de tre typer af operationaliseringer, der ikke er statistisk signifikant på noget tidspunkt, er partikoalitionsålet (model B), der er statistisk insignifikant på alle tidspunkter for dataindsamling. I undersøgelsens diskussionsafsnit

bliver der argumenteret for, at de insignifikante koefficienter i model A, kan skyldes metodiske problemer i selve inddelingen af partier i partikoalitioner.

Resultaterne i model B til trods, er der fortsat stærke beviser for, at vælgere i højere grad føler et incitament til at stemme, og derfor at valgdeltagelsen stiger, når et valg forventes at blive tæt. Dette resultat er gældende i tre ud af seks modeller, selv når der kontrolleres for landespecifikke effekter som valgpligt og valgsystem, samt med inklusionen af lande fixed effects.

Igennem alle seks modeller har undersøgelsen ligeledes en stærk evne til at forklare variansen i den afhængige variabel (målt ved r-squared). Undersøgelsens svageste model i forhold til forklaringskraft (model A1) forklarer således hele 86% af variansen i valgdeltagelse, mens de stærkeste modeller (B1 og C1) måler 91% af variansen. Umiddelbart virker undersøgelsens resultater derfor som en stærk forklaring på hvorfor valgdeltagelse forandres. Men forklaringskraften i modeller med lande fixed effects skal analyseres varsomt, fordi brugen af lande fixed effects blot er en tilføjelse af lande-dummyvariable til en model. Da forklaringskraften, målt ud fra r-squared, er let påvirkelig overfor tilføjelsen af nye variable, vil den som udgangspunkt altid blive styrket ved tilføjelsen af nye variable (Wooldridge, 2009, p. 200). Når undersøgelsen bruger lande fixed effects tilføjer den rent teknisk over 20 nye dummyvariable til modellerne, hvilket kan resultere i en kunstigt høj forklaringskraft. Derfor er den stærke forklaringskraft som undersøgelsen viser, kun i nogen grad en præcis måling af modellernes evne til at forklare varians i den afhængige variabel.

I det følgende vil undersøgelsens resultater blive diskuteret yderligere. Det vil blive diskuteret hvorfor måling af forventet valgtæthed som forskellen i stemmeandele mellem partikoalitioner ikke viser nogen sammenhæng med valgdeltagelse. Ligeledes vil det blive diskuteret hvorfor forventet valgtæthed målt som multipartimargin har forskellige resultater alt efter dataindsamlingstidspunkt.

5. Diskussion af undersøgelsens resultater

Undersøgelsens overordnede resultat er derfor, at der eksisterer en sammenhæng mellem stigning i forventet valgtæthed og højere valgdeltagelse. En ud af undersøgelsens tre operationaliseringer finder denne sammenhæng på begge indsamlingstidspunkter, en anden finder en sammenhæng når data om forventning til valgtæthed er indsamlet en måned før et valg, mens der ingen sammenhæng er når data indsamles i den sidste uge op til et valg. Den tredje af undersøgelsens operationaliseringer, finder ingen sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse.

Selvom undersøgelsen finder en sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse, er der flere forhold i undersøgelsen, der diskuteres i de følgende afsnit. For det første bliver undersøgelsens resultater uddybet og perspektiveret nærmere, da undersøgelsens resultater (om end de bekræfter den teoretiske forventning) viser at forventet valgtæthed har en relativt lille effekt på valgdeltagelse. For det andet, har undersøgelsen visse metodiske udfordringer, der ligeledes beskrives. Undersøgelsen lider, grundet anvendelsen af aggregeret data, således af en risiko for at lave økologiske fejlslutninger. Endvidere er undersøgelsens uafhængige variabel, forventet valgtæthed, ramt af mulige operationaliseringsfejl: Dels er der potentielt problemer med, om de tre operationaliseringer faktisk måler individers *forventninger* til tæthed, og dels kan deres brugbarhed i tværnationale undersøgelser betvivles.

5.1 Forventet valgtætheds marginale effekt på valgdeltagelse

At tre ud af undersøgelsens seks OLS-modeller viser en sammenhæng mellem en forventning om øget tæthed og større valgdeltagelse (samt en fjerde model der er borderline signifikant), er et stærkt resultat for rational choice-teorien. Imidlertid er selve effekten af valgtætheden i dette studie, som andre lignende studier, relativt beskedent og mindre end hvad der kunne forventes (Blais, 2006, p. 119). I undersøgelsens teoriansnit blev det således antaget, at alle individer dels er rationelle og dels at deres tilbøjelighed til at stemme vil blive påvirket af et valgs forventede tæthed. Den rationelle forudsigelse var derfor, at et en forventning om et tæt valg ville øge alle vælgeres incitament til at stemme, hvilket ville resultere i en væsentligt højere valgdeltagelse.

Alligevel viser denne undersøgelses resultater en relativt lille påvirkning, eks. viser model A, at en 10%-point ændring i den forventede valgtæthed kun medfører en 1%-point ændring i valgdeltagelse. Andre undersøgelser har fundet lignende små sammenhænge: Det tværnationale studie af valgdeltagelse som Blais & Dobrzynska foretog i 1990, finder ligeledes en stigning i valgdeltagelse på lidt over 1%-point, når et valgs tæthed mindskes med 10%-point (Blais & Dobrzynska, 1998). Bursztyn et al. finder en lignende sammenhæng i deres undersøgelse af schweiziske folkeafstemninger (Bursztyn et al., 2017). Mens Högströms undersøgelse af tætheden mellem svenske partikoalitioner finder, at tætheden stiger med mellem 0,4-1%-point for hver gang tætheden (målt som stemmeforskellen mellem to partikoalitioner) falder med 10% (Högström, 2018).

5.1.1 Individers manglende evne til at beregne sandsynligheder

At et valgs forventede tæthed har en relativt lav effekt på valgdeltagelse kan også skyldes, at tætheden af et valg bare ikke er særligt afgørende for om vælgere stemmer. Tidligere er sandsynligheden for at blive ramt af en bil på vej til eller fra valgstedet, blevet sammenlignet med sandsynligheden for at

kunne afgive den afgørende stemme (Mueller, 2003, p. 305). Ifølge dette (lidt pessimistiske) perspektiv vil omkostningerne ved at blive kørt ned på vej til valgstedet, formentlig overstige omkostningerne ved at ens foretrukne parti taber, hvorfor det slet ikke er rationelt at stemme overhovedet.

Ferejohn & Fiorina tager denne pointe et yderligere skridt ved postulere, at det eneste tidspunkt at tæthed er afgørende, er ”når man taler om hestesko og dans” (Ferejohn & Fiorina, 1975). Herved mener Ferejohn & Fiorina, at individer ikke er i stand til at vurdere sandsynligheden for at et valg bliver tæt, og tætheden af et valg derfor ingen indflydelse har på valgdeltagelsen. I stedet vil et individ afgøre sin deltagelse i et valg (og hvilket parti der skal stemmes på) baseret på hvilket parti der giver mindst fortrydelse - er der intet parti der giver mindst fortrydelse (med andre ord vælgeren har ikke en partipræference) vil vælgeren afstå fra at stemme (Ferejohn & Fiorina, 1974, p. 535). At individer har svært ved at udregne sandsynligheder er da også noget, som andre undersøgelser finder beviser for. Quattrone & Tversky finder at individer overestimerer sandsynligheden for sjældne begivenheder i politik, mens Kahneman et al overordnet beskriver hvordan individer ofte vurderer situationer og agerer irrationelt (Kahneman et al., 1982; Quattrone & Tversky, 1988).

Brug af minimax-modellen, som Ferejohn & Fiorina kalder deres teori, kan dog lede til urealistiske forventninger til individers adfærd. Minimax-modellen forudsiger at alle vælgere vil stemme på deres foretrukne parti uanset partiets sandsynlighed for at vinde valget (Ferejohn & Fiorina, 1974). Denne forventning er i modstrid med eksempelvis Downs' forventninger til vælgeradfærd (som gennemgået i afsnit 2.3), der argumenterede for at individer ville undlade at stemme på deres foretrukne parti, og i stedet stemme på deres næstmest foretrukne parti, såfremt dette parti havde større chance for at vinde valget. At vælgere ofte stemmer på andre end deres foretrukne parti for at undgå stemmespild, er da også fundet af tidligere undersøgelser (Aldrich, 1993, pp. 259-260).

Aldrich, der påpeger beviserne for at vælgere stemmer for at undgå stemmespild, kritiserer samtidig de klassiske studier af valgtætheds effekt på valgdeltagelse. Ifølge Aldrich antager disse studier fejlagtigt at vælgere faktisk kender til, og agerer på baggrund af et valgs tæthed, selvom de førnævnte studier af eks. Kahneman et al viser hvor dårlige individer er til at beregne sandsynligheder (Aldrich, 1993; Kahneman et al., 1982). Herved stiller Aldrich sig som opponent til både minimax-modellen og den klassiske rationelle models opfattelse af sammenhængen mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Førstnævnte kritiseres for slet ikke at tage højde for sandsynligheder, mens den klassiske rationelle tilgang overvurderer individers evne til at beregne sandsynligheder. I stedet argumenterer

Aldrich for lidt af en mellemvej: Vælgere påvirkes ikke direkte af tætheden, men af strategiske politikere der investerer mere i at føre valgkamp når valget er tæt (Aldrich, 1993, pp. 266-268).

Ligesom med graden af medieeksponering kan denne undersøgelse ikke kontrollere for om strategiske politikere bruger flere ressourcer på valg der forventes at være tætte end på valg der ikke forventes at være tætte. Undersøgelsen må derfor nøjes med at konstatere, at Aldrich' teori kan være en forklaring på resultaterne i undersøgelsen, herunder at forventet valgtæthed har en relativt lille effekt på valgdeltagelse. Downs selv åbner da også op for, at effekten af valgets tæthed muligvis kun er marginal og at de fleste vælgere formentlig ikke vil bruge meget tid på at indsamle viden om et valgs tæthed (Downs, 1957, p. 246). At undersøgelsen finder en lille sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse kan derfor skyldes, at vælgere (jf. Downs) kun i minimal grad opsøger viden og, at når vælgere (jf. Aldrich) får viden er det i høj grad fordi politikere bruger flere ressourcer på valgkampagner i tætte valg.

5.1.2 Modelspecifikationens indvirkning på effekten af forventet valgtæthed

En anden mulig forklaring på at effekten af forventet valgtæthed på valgdeltagelse er så lille, er modelspecifikationen i denne undersøgelse. Specifikt kan den lave effekt skyldes, at undersøgelsen kun i nogen grad formår at undersøge Riker & Ordeshooks calculus of voting. Som gennemgået i teori afsnittet, afvejer vælgere der skal afgøre om de vil stemme flere faktorer end blot den forventede valgtæthed. Både fordelene ved at stemme, omkostningerne ved at stemme og stemmenormer spiller en afgørende rolle i vælgeres beslutningsproces, men er ikke inkluderet i denne undersøgelses modeller. Når undersøgelsen forsøger at forklare ændringer i valgdeltagelse er der, med andre ord, visse relevante faktorer som undersøgelsen ikke kontrollerer for, hvorfor undersøgelsen kan lide af omitted variable bias. Denne type bias kan give forkerte OLS estimater fordi effekten af de udeladte variable fejlagtigt tilskrives variable der er inkluderet i modellerne (Wooldridge, 2009, pp. 89-93).

Et eksempel på en effekt der fejlagtigt tilskrives en anden variabel kan være undersøgelsens dikotome kontrol for om et valg er et parlaments- eller præsidentvalg. Tidligere undersøgelser har vist, at mere medieeksponering af et valg kan øge den politiske viden hvilket øger valgdeltagelsen (Bækgaard et al., 2014), samt at medieeksponeringen af et valg er størst i højsaliente valg (Reif & Schmitt, 1980). I lande med valg til både den lovgivende forsamling og præsidentielle valg, vil et højsalient valg være præsidentvalg mens valg til den lovgivende forsamling opfattes som mindre betydningsfulde af borgerne (Reif & Schmitt, 1980, p. 8). Effekten af et valgs medieeksponering kan derfor mistænkes for i nogen grad at blive opfanget af kontrolvariablen for parlamentsvalg, hvilket kan forklare den relativt

store effekt, på over 10%-point højere valgdeltagelse som variabelen har. I lande som USA eller Frankrig der både har valg til den lovgivende forsamling og præsidentvalg, er det derfor sandsynligt at mediernes dækning af præsidentvalg er større end valg til den lovgivende forsamling, hvilket (jf. teori afsnittet) kan være en faktor der påvirker valgdeltagelsen. Afsnit 5.3.1 gennemgår endvidere hvordan udeladelse af mediedækningen kan have en betydning for målingen af forventet valgtæthed, og hvorvidt denne manglende kontrol kan have ført til biased resultater.

At undersøgelsen finder en positiv, men lille sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse, kan derfor (jf. diskussionen i afsnit 5.1.2) skyldes, at valgtæthed kun har en marginal effekt på individers incitament til at stemme og derved kun en marginal effekt på valgdeltagelsen. Ud fra dette perspektiv, skyldes den relativt lille effekt, at studiet kun undersøger en del af Riker & Ordeshooks' calculus of voting. Udover et valgs forventede tæthed, overvejer individer (jf. afsnit 2.3.1) flere faktorer når de skal afgøre om de vil deltage i et valg. Disse faktorer omfatter omkostninger ved at stemme, fordele ved at stemme, samt stemmenormer. En undersøgelse der er i stand til at undersøge alle disse faktorer, forventes således at kunne forklare mere end blot marginale effekter på valgdeltagelse.

5.1.3 Brugen af en lagged afhængig variabel

Et andet element i undersøgelsens modeller der kan påvirke undersøgelsens estimater af forventet valgtætheds effekt på valgdeltagelse er inklusionen af en lagged afhængig variabel. Det blev i det metodiske afsnit (afsnit 3) forklaret, at der grundet datasættets paneldatastruktur, var risiko for at regressionsanalyserne ville opleve seriel autokorrelation, og derfor have en kunstigt høj signifikans. Løsningen på dette problem var at følge Beck & Katz metode, der indebærer inklusion af en forsinket version af den afhængige variabel (valgdeltagelse), der tager højde for inerti i datasættet (Beck & Katz, 1995). Denne løsning på inertiproblemet skaber dog et nyt problem, da inklusionen af en lagged afhængig variabel kan mindske effekten af de resterende uafhængige variable i modellen (Achen, 2000). En lagged version af den afhængige variabel kan, sammen med en undersøgelses intercept, således "absorbere" en stor del af effekten, uden derved at kunne forklare varians i den afhængige variabel (Plümper et al., 2005, p. 335). En mulig forklaring på den lille effekt som undersøgelsen finder, kan derfor være at undersøgelsens løsning på seriel autokorrelation, absorberer noget af den forventede valgtætheds effekt på valgdeltagelse. Dette forklarer også de relativt høje intercept-værdier (visse af modellerne har intercept-værdier på over 90), som undersøgelsen fandt i flere modeller.

En mulig løsning på denne problematik havde været at behandle datasættet med en første ordens autoregressiv model, AR(1), men denne løsning blev fravalgt grundet en forventning om at valgdeltagelsen i enkelte lande var nogenlunde stationær. (Plutzer, 2002). I tilfælde hvor sammenhængen mellem en afhængig variabel og en lagged afhængig variabel er nogenlunde stationær, er brugen af en lagged afhængig variable at foretrække frem for en første ordens autoregressiv model (Beck & Katz, 2011; Keele & Kelly, 2006, p. 24). Undersøgelsen følger, med antagelsen om en forholdsvis stationær valgdeltagelse (over tid), en ofte anvendt praksis i valgdeltagelseslitteraturen (Arnold, 2018; Franklin, 2004, pp. 127-129; Högström, 2018). Det forventes således, at der er en kraftig korrelation mellem et lands valgdeltagelse i et år og valgdeltagelsen i tidligere år, fordi det at stemme opfattes som en vane der skabes ved at nedarve normerne om at stemme til nye vælgere fra eksempelvis forældre eller sociale netværk (Plutzer, 2002).

At undersøgelsen anvender en lagged afhængig variabel, medfører derfor et muligt underestimeringsproblem for de resterende uafhængige variable, mens det kan skabe omitted variable bias helt at udelade kontrol for den afhængige variabels tidligere værdier (Keele & Kelly, 2006, p. 10). Udover antagelsen om forholdsvis stationær valgdeltagelse i enkelte lande, er der i udarbejdelsen af modellerne foretaget en afvejning af de mulige problemer ved de to løsninger. Her blev inklusionen af en lagged afhængig variabel, og det deraf følgende underestimeringsproblem, foretrukket ud fra en tankegang om, at underestimering er det mindst værste af to onder.

5.2 Økologiske fejlslutninger i undersøgelsen

En overordnet problemstilling ved undersøgelsen, er dens økologiske validitet. Denne type validitet er et mål for i hvor høj grad en undersøgelses resultater kan appliceres på folks hverdag (Bryman, 2016, p. 48). En undersøgelses resultater kan således være helt valide, men samtidig belyse en sammenhæng der reelt ikke eksisterer i virkeligheden. Dette kan ske, hvis forskeren i sin undersøgelse, ændrer så meget i de undersøgte objekters omgivelser, at undersøgelsen risikerer at blive en kunstig replikation af objekternes virkelige ageren. Problemet er særligt alvorligt i eksperimentelle undersøgelser, da de (for at sikre en stærk intern validitet) netop ændrer kraftigt i objekternes omgivelser, men kan også eksistere i observationsstudier som dette (Andersen, 2012).

Konkret består undersøgelsens økologiske validitetsproblemer i anvendelsen af aggregerede data til at inferere om enkelte individers ageren i forbindelse med valg. Undersøgelsen lavede en antagelse på individniveau der forudså, at når individer skal afgøre om de vil stemme ved et valg, tager de valgets forventede tæthed i betragtning. Den konkrete antagelse som studiet undersøgte var, at jo

tættere et valg forventes at blive, desto større incitament har individer til at stemme, hvilket vil resultere i højere valgdeltagelse. Denne sammenhæng blev i studiet undersøgt ved hjælp af tre operationaliseringer af forventet valgtæthed, der alle var baseret på aggregeret data i form af meningsmålinger, ligesom den afhængige variabel var baseret på aggregeret data.

Anvendelsen af aggregeret data, til at inferere om individers ageren, kan dog være problematisk, da det kan føre til en lav økologisk validitet samt skabe risiko for at lave økologiske fejlslutninger. En sådan fejlslutning sker, når man fejlagtigt konkluderer noget på et analyseniveau på baggrund af data fra et andet analyseniveau (Hansen, 2012, p. 294). Eksempelvis kan det være problematisk at bruge data om grupper af mennesker, til at konkludere på enkelte individers ageren. Matsusaka & Palda viser i deres studie af den forventede valgtæthed i canadiske valg, at data på aggregeret niveau kan overestimere tæthedens effekt på valgdeltagelsen (Matsusaka & Palda, 1993). Deres sammenligning af data på individniveau og data på aggregeret niveau viser således, at forventet valgtæthed ingen effekt havde på tilbøjelighed til at stemme på individniveau, mens effekten var tydelig på aggregeret niveau (Matsusaka & Palda, 1993). Matsusaka & Palda argumenterer derfor for, at analyser af vælgeradfærd baseret på aggregeret data risikerer at foretage økologiske fejlslutninger om individers ageren, da undersøgelse af individer ikke viser en sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse.

Når nærværende studie konkluderer, at individer er mere tilbøjelige til at stemme, hvis de forventer at et valg bliver tæt, kan der derfor være tale om en økologisk fejlslutning. Sammenhængen mellem forventet valgtæthed og højere valgdeltagelse kan være et udtryk for, at undersøgelsen anvender aggregeret data frem for data på individniveau. Undersøgelsen formår kun i nogen grad, at måle hvad der rent faktisk motiverer enkelte individer til at stemme, men måler i langt højere grad hvad der får grupper af individer til at stemme. Det er derfor muligt, at undersøgelsens resultater ikke er gældende på individniveau, som det ellers antages.

5.2.1 Den mulige anvendelse af studier baseret på økologiske fejlslutninger

At undersøgelsen potentielt har problemer med økologiske fejlslutninger står derfor klart. Det er dog vigtigt at nuancere graden og alvoren af denne problematik. Selvom økologiske fejlslutninger kan være skadelige for en undersøgelses validitet, bør det pointeres, at inferens fra et analyseniveau til et andet kan være helt legitimt. Især er det relevant at inferere mellem analyseniveauer når inferensen bibringer ny viden om et fænomen (King et al., 1994, p. 31). Denne undersøgelse har netop

tilvebragt ny viden om det tværnationale forhold mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse, da den har fundet at sammenhængen også er gældende ved brug af ex ante-data.

Ydermere er det værd at bemærke, at da undersøgelsen studerer tværnationale sammenhænge, er data på individniveau sjældent tilgængeligt i det nødvendige omfang. En tværnational test af antagelsen om, at forventet valgtæthed har en indflydelse på valgdeltagelse, kræver data fra mange lande, hvilket besværliggør en undersøgelse på individniveau. Det aggregerede data undersøgelsen anvender er da også, jf. afsnit 3.3, en af undersøgelsens væsentligste styrker, da det har gjort det muligt at lave ex ante-operationaliseringer af tæthed, der mindsker risikoen for endogenitetsbias og lav målingsvaliditet. Denne undersøgelse er derfor i en vis grad gået på kompromis med den økologiske validitet, for i stedet at sikre at undersøgelsens variable måles korrekt.

Samtidig bør det bemærkes, at selv ikke undersøgelser der laver inferens om vælgeradfærd baseret på data på individniveau, kan undgå visse metodiske problemer. Netop et sådant problem er førnævnte Matsusaka & Paldas studie udsat for, i deres analyse af valgdeltagelse på individniveau. I undersøgelsen anvendes således selvrapporeret valgdeltagelse frem for den faktiske valgdeltagelse (Matsusaka & Palda, 1993, p. 868). Problemet ved at anvende selvrapporeret valgdeltagelse er dog, at dette mål overestimerer den faktiske valgdeltagelse ved et valg (Karp & Brockington, 2005; Mueller, 2003, p. 314). Selvom Matsusaka & Palda selv påpeger at dette også er tilfældet i deres sample, gør de ingen forsøg på at håndtere denne problematik. Matsusaka & Paldas undersøgelse lider derfor, som lignende undersøgelser på individniveau, af problemer med målingsvaliditeten, hvorfor tæthedens manglende effekt på individniveau kan skyldes deres biased mål af valgdeltagelse.

Undersøgelsens brug af aggregeret data, frem for data på individniveau, har (udover tilgængelighed af data og bedre målingsvaliditet) en væsentlig fordel i en høj generaliserbarhed. Generaliserbarheden af en undersøgelse fortæller i hvor høj grad en undersøgelses resultater kan anvendes i andre kontekster end blot undersøgelsen (Munck & Verkuilen, 2005). Da undersøgelsens stikprøve er relativt stor, både i det samlede antal valg og antallet af lande, kan det med relativt stor sikkerhed vurderes at den forventede valgtæthed generelt har en indflydelse på valgdeltagelsen. Sikkerheden hvormed dette kan konstateres er størst mht. vestlige lande, da undersøgelsen primært indeholder observationer fra sådanne lande.

5.3 Undersøgelsens operationaliseringsproblemer

Det væsentligste som denne undersøgelse tilføjer til den eksisterende litteratur om effekten af valgtæthed, er anvendelsen af ex ante-operationaliseringer på en tværnational undersøgelse. Det blev i

metodeafsnittet beskrevet, hvordan en stor del af den eksisterende litteratur har problemer med både målingsvaliditet og endogenitet. Undersøgelsens løsning på disse problematikker var anvendelsen af meningsmålingsdata til at udregne forventet valgtæthed, men ex ante-operationaliseringerne medfører visse metodiske udfordringer der gennemgås i det følgende. Selvom der er klare forbedringer i målingsvaliditeten i forhold til ex post-undersøgelser, kan målingsvaliditeten fortsat kritiseres i ex ante-undersøgelser som denne, for at være et upræcist mål af individers forventning til valgtætheden. Samtidig opstår der problemer med undersøgelsens tre operationaliseringer når de anvendes tværnationalt. Denne problematik er specielt iøjnefaldende, når den forventede tæthed måles i first-past-the-post-valgsystemer, og når partikoalition-operationaliseringen anvendes.

5.3.1 Manglende evne til at måle individers forventning

Et generelt problem for undersøgelser af forventet valgtæthed er hvordan individers forventning til valgtæthed skal måles, specifikt i forhold til hvilken type data der mest præcist kan beskrive individers forventning til valgtæthed. Tidligere undersøgelser har i udpræget grad omgået relevansen af individers forventning, og har i stedet lavet undersøgelser baseret på ex post-operationaliseringer af den faktiske tætheds effekt på valgdeltagelse (Geys, 2006, p. 647). I undersøgelsens teoretiske afsnit blev der imidlertid argumenteret for, at individer ikke kan kende til valgets faktiske tæthed, men at de i stedet vil vurdere valgtætheden ud fra en forventning om hvad tætheden bliver. Målingsvaliditeten i undersøgelser med ex post-operationalisering af valgtæthed kan derfor kritiseres, da de ikke formår at måle det teoretisk begreb forventet valgtæthed (Fauvelle-Aymar & François, 2006, p. 473).

I stedet blev ex ante-operationalisering fremsat i metodeafsnittet som en mere præcis måling af forventet valgtæthed, da det anvendte data i denne type operationalisering indsamles før individer beslutter sig for om de vil stemme og derved undgår risikoen for endogenitet og forbedrer målingsvaliditeten. Undersøgelsens tre operationaliseringer af forventet valgtæthed var derfor alle ex ante-operationaliseringer baseret på meningsmålingsdata.

Der kan dog argumenteres for, at selv ikke ex ante-operationaliseringer af forventet valgtæthed er et fuldstændig præcist mål af individers forventning til valgtæthed. Der er således ingen garanti for, at de meningsmålinger undersøgelsen bruger rent faktisk afspejler individernes faktiske forventning til valgtætheden. Babad & Yacobos viser i deres undersøgelse af israelske valg, at mange års fejlmålinger og systematiske huseffekter der skaber bias i meningsmålinger, har gjort at israelske vælgere har mistet tilliden til meningsmålinger som forudsigelse af valgtætheden (Babad & Yacobos, 1993, p.

51). I stedet argumenterer Babad & Yacobos for, at det at spørge vælgere direkte om hvad deres forventning til valgresultatet er, kan ses som et bedre mål af forventet valgtæthed.

Da den nærværende undersøgelses tre målinger af forventede valgtæthed baseres på partiers tilslutning i netop meningsmålinger, er der risiko for at de ikke måler individers forventning til valgtæthed korrekt. I følge eksempelvis Babad & Yacobos eller Ferejohn & Fiorina, havde en mere præcis måling af forventet valgtæthed været at spørge individer direkte om deres forventning til valgresultatet, frem for at spørge hvilket parti de vil stemme på (Babad & Yacobos, 1993; Ferejohn & Fiorina, 1975). Undersøgelsen kan derfor kritiseres for at have problemer med målingsvaliditeten, fordi operationaliseringerne af forventet valgtæthed kan være dårlige målinger af individers faktiske forventning til valgtætheden.

Hvorvidt mistilliden til meningsmålinger som Babad & Yacobos fandt i deres undersøgelse faktisk er et globalt problem eller blot er afgrænset til Israel kan være svært at afgøre. Men Jennings & Wlezien finder i deres tværnationale undersøgelse af meningsmålingers præcision ikke systematiske fejl, der bør give anledning til at vælgere skulle have mistillid til meningsmålinger (Jennings & Wlezien, 2018). Jennings & Wleziens undersøgelse er foretaget på baggrund af samme meningsmålingsdata som nærværende undersøgelse, og der er derfor næppe nogen grund til at frygte systematiske fejl i operationaliseringen af forventet valgtæthed.

Selvom der ingen systematiske fejl er i undersøgelsens sample, kan undersøgelsen kritiseres for ikke at tage højde for, om de anvendte meningsmålinger har fået medieeksponering. I undersøgelsens teori-afsnit blev det således fremsat, at medieeksponeringen af et valg potentielt kan have en indflydelse på valgdeltagelsen, fordi en øget eksponering af meningsmålinger, kan føre til at individer lettere får information om valget, hvilket kan mindske omkostningerne ved at stemme, og derved øge incitamentet til at stemme. Undersøgelsen har dog, som det også blev bemærket i metodeafsnittet, ingen mulighed for at kontrollere for eventuelle medieeksponeringseffekter. Det kan derfor ikke udelukkes, at de meningsmålinger som undersøgelsen anvender (som det ellers blev antaget i afsnit 3.2.4) ikke er blevet eksponeret i tilstrækkelig grad til at have haft en indflydelse på valgdeltagelsen.

Med andre ord kan undersøgelsen hverken be- eller afkræfte antagelsen om, at mængden af medieeksponering medierer sammenhængen mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Den manglende kontrol er særligt problematisk, fordi tidligere undersøgelser har vist, at det er nødvendigt med medieeksponering af meningsmålinger for at de kan have en indflydelse på valgdeltagelse (Bursztyn et al., 2017; Kunce, 2001). Den manglende kontrol for medieeksponering er ikke unormal for

tværnationale og tidsserie observationsstudier, da det sjældent er muligt at lave troværdige kontroller af medieeksponering på tværs af lande og tid (Van Egmond, 2003). Uagtet at det er en problematik som valgtæthedstudier ofte oplever, gør det undersøgelsens estimater mindre sikre, at der ikke er kontrol for en eventuelt medierende faktor (Hansen et al., 2012).

Overordnet bør det dog bemærkes, at brugen af meningsmålingsdata generelt ses som en stærk proxy for forventet valgtæthed (Cox, 1988, p. 774; Van Egmond, 2003, p. 56). At have meningsmålinger som datagrundlag sikrer, dels at man får en måling af en mulig stemmefordeling (om end det er usikkert om denne måling repræsenterer den reelle forventede tæthed), og dels at man kan undgå de endogenitetsproblemer som ex post-målinger (jf. metodeafsnittet) oplever.

5.3.2 Operationaliseringernes tværnationale problemer

En yderligere kritik der kan foretages af undersøgelsens operationaliseringer af forventet valgtæthed er, at de kun i nogen grad formår at tage højde for nationale forskelle i hvordan et valgs tæthed opfattes. Undersøgelsen har generelt anvendt meningsmålingsdata der er indsamlet på nationalt niveau, og undersøgelsen har i alle tre typer af operationaliseringer lavet en beregning af den nationale tæthed. I lande der anvender first-past-the-post-valgsystemer, kan en operationalisering af forventet valgtæthed på nationalt niveau dog være en upræcis måling af vælgeres opfattelse af den forventede tæthed. I stedet kan det afgørende incitament for, at et individ stemmer i first-past-the-post-systemer være den forventede valgtæthed i individets valgdistrikt (Blais & Lago, 2009, pp. 94-95). Da et individ, jf. teoriafsnittet, afvejer den forventede tæthed af et valg for at vurdere om stemmeafgivning er rationel, bør den forventede valgtæthed også måles i den kontekst som individets stemme kan have indflydelse på. Med andre ord vil individer i first-past-the-post-systemer vurdere den forventede valgtæthed i sit valgdistrikt, frem for på nationalt plan, da det er tætheden i valgdistriktet der er afgørende for om et individ vil kunne afgive den afgørende stemme, og derved øge nytten ved at stemme (Blais & Lago, 2009).

Alligevel har denne undersøgelse ikke lavet operationaliseringer af forventet valgtæthed på valgdistriktsniveau i lande med first-past-the-post-valgsystemer. Dette skyldes den generelle mangel på ex ante-data på valgdistriktsniveau (Fauvelle-Aymar & François, 2006, p. 473). Betydningen af denne problematik er, at det er muligt at den forventede valgtæthed i visse valg kan være målt forkert, fordi undersøgelsens operationaliseringer af forventet valgtæthed ikke beregner den samme forventede valgtæthed som vælgere i first-past-the-post-valgsystemer ville gøre. Et muligt scenarie er eksempelvis, at et nationalt valg kan forventes at blive tæt ud fra nationale målinger, men at det i visse

valgdistrikter ikke forventes at blive tæt. I et sådant scenarie forventer denne undersøgelse en høj valgdeltagelse, herunder også i det pågældende valgdistrikt, hvor valget ikke forventes at blive tæt.

Undersøgelsens målingsvaliditetsproblemer er derfor også til stede i analysen af first-past-the-post-valg. Dette skyldes, at undersøgelsen ikke er i stand til at tage højde for, at vælgere (især i lande med first-past-the-post-valgssystemer) ikke kun laver en beregning af den forventede nationale tæthed, men også beregner den forventede valgtæthed på valgdistriktsniveau. Undersøgelsens forsøg på at lave bredt anvendelige målinger af forventet valgtæthed kan derfor kritiseres for, ikke at være i stand til at håndtere nationale forskelle.

5.3.3 Operationaliseringen partikoalitioners manglende effekt

Ligeledes bør det påpeges, at for operationaliseringen partikoalition (model B) er der visse metodiske problemer. Partikoalition-operationaliseringen, hvis udarbejdelse blev beskrevet i afsnit 3.5.2b, var bygget op om en inddeling af partier i to koalitioner baseret på ligheder i partiprogrammer. Der er imidlertid grund til at tro at denne inddeling ikke korrekt afspejler hvordan individer inddeler partier i koalitioner.

Tidligere undersøgelser har vist at den substantielle betydning af politisk højre- eller venstreorienteret, ikke er konstant over tid (Benoit & Laver, 2007). Dette er potentielt problematisk, da partier blev inddelt i koalitioner baseret på om deres partiprogram kunne karakteriseres som højre- eller venstreorienteret, med et lands gennemsnitlige "rile"-score over tid som skillelinjen mellem de to fløje. Benoit & Lavers studie viser dog problematikken herved, da de finder, at både yderpunkter og midtpunkter på en højre-venstre-skala kan variere over tid i et land (Benoit & Laver, 2007). Forventet valgtætheds manglende effekt på valgdeltagelse (i partikoalition-operationaliseringen), kan derfor skyldes at opdelingen af partier i koalitioner ikke måler venstre-højre-placering relativt til hvert enkelt valg. I stedet måles et partis venstre-højre-placering i forhold til det pågældende lands historiske politiske holdninger, og tager derfor ikke højde for en eventuel udvikling i landenes politiske holdninger.

Ved nærmere inspektion af datasættet, kan det da også konstateres, at operationaliseringen medfører visse usandsynlige partikoalitioner. I flere af de undersøgte valg, har en partikoalition eksempelvis mere end 75% af stemmerne. Det er gældende i det tyske forbundsdagsvalg i 1990, hvor de to største partier CDU og SPD begge kodes i samme koalition, og FDP som det eneste parti er inddelt i den anden koalition. Da CDU og SPD til sammen stod til at få ca. 75% af stemmerne mens FDP kun stod til at få 10%, er den forventede valgtæthed udregnet i model B på ca. 65%, dvs. et valg der slet ikke

kunne forventes at blive tæt. Til sammenligning er den forventede valgtæthed i det samme valg i model A på 12-13%.

Hvilken af disse to modeller der mest præcist udregner individers opfattelse af den forventede tæthed er svært at bedømme, men eksemplet belyser to generelle problemer i model B: (1) Inddelingen baseret udelukkende på politisk enighed målt ved partiprogrammer, kan skabe decideret forkerte koalitioner. Eksempelvis er partierne CDU og FDP i model B inddelt i to forskellige koalitioner, selvom de rent faktisk var regeringspartnere både før, under og efter valget i 1990 (Golder, 2004, p. 209). Der er således ingen grund til at tro, at tyske vælgere i 1990 opfattede CDU og SPD som en samlet koalition med FDP som modstander, på trods af at det er denne koalitionsinddeling der finder sted i model B. (2) Operationaliseringen partikoalitioner er sårbar overfor valg, hvor den forventede valgtæthed udregnes på tre partier. I sådanne tilfælde, vil en af de to koalitioner altid bestå af to partier, mens den sidste koalition kun udgøres af et parti. Dette var også gældende i det pågældende tyske valg, selvom der reelt var flere end tre opstillede partier, da eksempelvis die Grüne, måtte udelades af model B, grundet manglende partiprogram i valgåret. Den dikotome opdeling af partier (hvor alle partier inddeles i koalitioner, uagtet om de faktisk har hørt til i en koalition) risikerer at gøre den ene partikoalition unaturligt stor, og risikerer at partier der ikke har tilhørt en koalition op til valget alligevel inddeles i en partikoalition.

Disse metodiske problemer kan være forklaringen på at model B var statistisk insignifikant i begge regressionsanalyser: Operationaliseringen af den uafhængige variabel i model B1 og B2 er således et meget svagt mål for, hvordan den forventede valgtæthed er blevet opfattet af individer der har skullet afgøre om de ville deltage i et valg eller ej. Dette problem skyldes formentlig brugen af et historisk gennemsnit af partiers holdning, som det anvendte referencepunkt i inddelingen af koalitioner.

6. Konklusion

Dette studie har undersøgt effekten af forventet valgtæthed på valgdeltagelse i en tværnational kontekst. Det blev ud fra et rational choice-teoretisk perspektiv antaget, at jo tættere et valg forventes at være, desto større er sandsynligheden for, at en vælger vil kunne afgive den stemme der afgør vinderen af valget. Denne større sandsynlighed for indflydelse forventedes at øge incitamentet for individer til at stemme, hvilket skulle resultere i en højere valgdeltagelse. Et lands valgdeltagelse, blev det endvidere argumenteret for, har en effekt på demokratiets legitimitet og mulighed for overlevelse. Jo færre der deltager i valg, desto større forventes utilfredsheden med styreformens at være, og derved øge risikoen for demokratiets fald (Salisbury, 1975).

Tre operationaliseringer af forventet valgtæthed blev brugt til at undersøge sammenhængen mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse, fordi opfattelsen af hvornår et valg er tæt, i høj grad afhænger af det anvendte valgsystem. Herved sikrede undersøgelsen, at de forskellige opfattelser af forventet valgtæthed blev målt bedst muligt.

Fælles for de tre operationaliseringer af forventet valgtæthed var, at de alle var baseret på ex ante-data. Dette var i stærk kontrast til størstedelen af den allerede eksisterende litteratur, der i høj grad har anvendt ex post-operationalisering af valgtæthed, hvilket ofte har medført endogenitetsbias og problematisk målingsvaliditet (Geys, 2006). Anvendelse af ex ante-operationaliseringer styrker en undersøgelses målingsvaliditet og mindsker risikoen for endogenitetsbias, hvorfor metoden i nærværende undersøgelse har været en klar forbedring i forhold til tidligere undersøgelser.

Ved hjælp af data fra meningsmålinger foretaget før valg, blev den forventede valgtæthed udregnet som henholdsvis (model A) marginen i stemmeandele mellem de to største partier, (model B) marginen i stemmeandele mellem to partikoalitioner hvor partierne blev inddelt på baggrund af ligheder i deres partiprogrammer, og (model C) et indeks der målte spredningen af stemmer mellem partier. De tre operationaliseringer blev analyseret to gange, en gang hvor den forventede valgtæthed blev udregnet på baggrund af meningsmålinger fra den seneste måned op til et valg, og en hvor den forventede valgtæthed blev udregnet på baggrund af meningsmålinger fra den seneste uge op til et valg, så undersøgelsen i alt indeholdte seks modeller.

De seks modeller blev undersøgt ved hjælp af OLS estimater med panelkorrigerede standardfejl, der for tre af modellerne viste en statistisk signifikant sammenhæng mellem en øget forventet valgtæthed og en højere valgdeltagelse. En yderligere model viste samme effekt, dog kun med en borderline signifikans. Undersøgelsens resterende to modeller viste ingen sammenhæng mellem forventet valgtæthed og valgdeltagelse. Samlet vurderes det, at disse resultater bekræfter rational choice-teoriens forventning og undersøgelsens problemformulering om, at en forventning om et tæt valg fører til højere valgdeltagelse.

Det blev i undersøgelsens diskussionsafsnit beskrevet, at den manglende signifikans i to af modellerne i høj grad skyldes operationaliseringsproblemer. Disse metodiske problemer gør det tvivlsomt, om forventet valgtæthed er blevet målt korrekt i de to partikoalition-modeller (der begge var statistisk insignifikante). At forventet valgtæthed ingen effekt har på valgdeltagelse i disse to modeller kan derfor være forårsaget af, at den forventede valgtæthed der blev målt i modellerne, ikke stemte overens med vælgernes opfattelse af den forventede valgtæthed. Disse problemer med

målingsvaliditeten, var også til stede i håndteringen af lande med first-past-the-post-valgsystemer, da opfattelsen af et valgs tæthed i sådanne lande ofte baseres på distriktets tæthed fremfor den nationale tæthed (Blais & Lago, 2009, pp. 94-95), som denne undersøgelse måler. Ligeledes blev det pointeret, at brugen af meningsmålinger kan være problematisk, da der ingen garanti er for, at de hverken er et præcist mål af valgtæthed eller, at de i sig selv kan være en katalysator for valgdeltagelse som ellers antaget.

Samtidig blev evnen til at lave inferens på individniveau kritiseret, da undersøgelsen anvendte data på aggregeret niveau, hvorfor økologiske fejlslutninger var en risiko. Endvidere blev risikoen for omitted variable bias samt brugen af en lagged afhængig variabel diskuteret, og det blev forklaret, at begge problemer kan have haft indflydelse på at effekten af forventet valgtæthed på valgdeltagelse er forholdsvis marginal. Ligeledes blev det pointeret, at individers manglende evne til at forstå sandsynligheder, kan mindske effekten af forventet valgtæthed på valgdeltagelse, og at denne undersøgelse kun i nogen grad formår at måle individers forventning til valgresultatet.

Overordnet vurderes det dog, at undersøgelsen (grundet brug af ex ante-operationaliseringer og en relativt omfattende sample af valg) er en god test af antagelsen om, hvorvidt forventet valgtæthed har en indflydelse på valgdeltagelse. Med en samlet stikprøvestørrelse på over 200 forskellige valg, i 24 forskellige lande, fordelt på forskellige valgsystemer, har undersøgelsen en stærk ekstern validitet. Undersøgelsens resultat, at en større forventet tæthed giver højere valgdeltagelse, kan derfor forventes at være generelt gældende. Selvom undersøgelsen har visse problemer med målingsvaliditeten, giver undersøgelsens brug af meningsmålingsdata, mindre risiko for endogenitetsbias og målingsvaliditetsproblemer end en stor del af de eksisterende undersøgelser.

Der bør dog sættes spørgsmålstegn ved hvor stor effekten af forventet valgtæthed er på valgdeltagelse - forventet valgtæthed er således blot en del af den rationelle vælgeradfærdsteori. Andre faktorer, som omkostninger eller fordele ved at stemme, kan også forventes at have en betydning for individers incitament til at stemme, men undersøges ikke af dette studie. Derfor er det ikke muligt at lave en samlet konklusion om hvorvidt den rationelle vælgeradfærdsteori samlet set er korrekt - det kan dog bekræftes at den forventede valgtæthed øger valgdeltagelsen i en tværnational kontekst.

Litteraturliste

- Abou-Chadi, T., & Orłowski, M. J. T. J. o. P. (2016). Moderate as necessary: the role of electoral competitiveness and party size in explaining parties' policy shifts. *78*(3), 868-881.
- Achen, C. H. (2000). *Why lagged dependent variables can suppress the explanatory power of other independent variables*. Paper presented at the annual meeting of the political methodology section of the American political science association, UCLA.
- Aldrich, J. H. (1993). Rational choice and turnout. *American Journal of Political Science*, 246-278.
- Andersen, L. B. (2012). Forskningskriterier. In L. B. Andersen, K. M. Hansen, & R. Klemmensen (Eds.), *Metoder i Statskundskab* (pp. 97-113): Hans Reitzels Forlag.
- Andersen, L. B., Binderkrantz, A. S., & Hansen, K. M. (2012). Forskningsdesign. In *Metoder i statskundskab* (pp. 66-96): Hans Reitzels Forlag.
- Arnesen, S., & Strijbis, O. (2013). *Swiss popular votes: Does turnout increase when the outcome is expected to be tight?* Paper presented at the 4th International Conference on Democracy as Idea and Practice, University of Oslo.
- Arnold, F. (2018). Turnout and Closeness: Evidence from 60 Years of Bavarian Mayoral Elections. *Scandinavian Journal of Economics*, *120*(2), 624-653. doi:10.1111/sjoe.12241
- Ashenfelter, O., & Kelley, S. (1975). Determinants of Participation in Presidential Elections. *The Journal of Law & Economics*, *18*(3), 695-733. doi:10.1086/466834
- Babad, E., & Yacobos, E. (1993). Wish and Reality in Voters' Predictions of Election Outcomes. *Political Psychology*, *14*(1), 37-54. doi:10.2307/3791392
- Baltagi, B. (2008). *Econometric analysis of panel data*: John Wiley & Sons.
- Barzel, Y., & Silberberg, E. (1973). IS THE ACT OF VOTING RATIONAL?: I. Introduction. *Public Choice (pre-1986)*, *16*, 51.
- Beck, N. (2001). Time-series–cross-section data: What have we learned in the past few years? *Annual Review of Political Science*, *4*(1), 271-293.
- Beck, N., & Katz, J. N. (2011). Modeling Dynamics in Time-Series–Cross-Section Political Economy Data. *Annual Review of Political Science*, *14*(1), 331-352. doi:10.1146/annurev-polisci-071510-103222
- Beck, N., & Katz, J. N. J. A. p. s. r. (1995). What to do (and not to do) with time-series cross-section data. *89*(3), 634-647.
- Benoit, K., & Laver, M. J. E. S. (2007). Estimating party policy positions: Comparing expert surveys and hand-coded content analysis. *26*(1), 90-107.
- Birch, S. (2016). Full Participation. In S. Birch (Ed.), *Compulsory voting and electoral turnout* (pp. 79-98): Manchester University Press.
- Blais, A. (2000). *To vote or not to vote? : the merits and limits of rational choice theory*. Pittsburgh, Pa.: University of Pittsburgh Press.
- Blais, A. (2006). WHAT AFFECTS VOTER TURNOUT? *Annual Review of Political Science*, *9*(1), 111-125. doi:10.1146/annurev.polisci.9.070204.105121
- Blais, A., & Carty, R. K. (1990). Does proportional representation foster voter turnout? *European Journal of Political Research*, *18*, 167-181.
- Blais, A., & Dobrzynska, A. (1998). Turnout in Electoral Democracies. *European Journal of Political Research*, *33*(2), 239-261. doi:10.1111/1475-6765.00382
- Blais, A., & Lago, I. (2009). A general measure of district competitiveness. *Electoral Studies*, *28*(1), 94-100. doi:10.1016/j.electstud.2008.07.007
- Blom-Hansen, J., & Serritzlew, S. J. P. (2014). Endogenitet og eksperimenter-forskningsdesignet som løsning. *46*(1), 5-23.
- Brennan, J., & Hill, L. (2014). *Compulsory Voting*. New York: Cambridge University Press.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*: Oxford university press.
- Buchanan, J. M., & Tullock, G. (1962). *The calculus of consent: logical foundations of constitutional democracy*: University of Michigan Press.

- Burns, T., Roszkowska, E., Sociologiska, i., Humanistisk-samhällsvetenskapliga, v., Uppsala, u., & Samhällsvetenskapliga, f. (2016). Rational Choice Theory: Toward a Psychological, Social, and Material Contextualization of Human Choice Behavior. *Theoretical Economics Letters*, 6(2), 195.
- Bursztyn, L., Cantoni, D., Funk, P., Yuchtman, N., & National Bureau of Economic, R. (2017). *Polls, the Press, and Political Participation: The Effects of Anticipated Election Closeness on Voter Turnout* (Vol. no. w23490): National Bureau of Economic Research.
- Bækgaard, M., Jensen, C., Mortensen, P. B., & Serritzlew, S. (2014). Local news media and voter turnout. *Local Government Studies*, 40(4), 518-532.
- Cancela, J., & Geys, B. (2016). Explaining voter turnout: A meta-analysis of national and subnational elections. *Electoral Studies*, 42, 264-275. doi:10.1016/j.electstud.2016.03.005
- Caramani, D. (2014). *Comparative Politics* (Third ed.). GB: Oxford University Press.
- Chiocchetti, P. (2017). Democratic legitimacy [glossary].
- Coppedge, M. (2012). *Democratization and Research Methods*. New York: Cambridge University Press.
- Coppedge, M., Gerring, J., Lindberg, S. I., Skaaning, S.-E., Teorell, J., Altman, D., . . . Valeriy. (2017). Varieties of Democracy (V-Dem) Project. In.
- Cox, G. W. (1988). Closeness and Turnout: a Methodological Note. *The Journal of Politics*, 50(3), 768-775. doi:10.2307/2131467
- Dahl, R. A. (1973). *Polyarchy: Participation and opposition*: Yale University Press.
- Dalton, R. J., & Klingemann, H.-D. (2007). *The Oxford handbook of political behavior*. Oxford: Oxford University Press.
- Denver, D. T., & Hands, H. T. G. (1974). Marginality and Turnout in British General Elections. *British Journal of Political Science*, 4(1), 17-35. doi:10.1017/S0007123400009340
- Downs, A. (1957). *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper & Row.
- Duffy, J., & Tavits, M. (2008). Beliefs and voting decisions: A test of the pivotal voter model. *American Journal of Political Science*, 52(3), 603-618. doi:10.1111/j.1540-5907.2008.00332.x
- Durand, C., Blais, A., & Larochelle, M. J. P. O. Q. (2004). The polls in the 2002 French presidential election: An autopsy. 68(4), 602-622.
- Elklit, J., Møller, B., Svensson, P., & Togeby, L. (2005). *Gensyn Med Sofavælgerne : Valgdeltagelse I Danmark*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Endersby, J. W., Galatas, S. E., & Rackaway, C. B. (2002). Closeness Counts in Canada: Voter Participation in the 1993 and 1997 Federal Elections. *The Journal of Politics*, 64(2), 610-631. doi:10.1111/1468-2508.00143
- Fauvelle-Aymar, C., & François, A. (2006). The Impact of Closeness on Turnout: An Empirical Relation Based on a Study of a Two-Round Ballot. *Public Choice*, 127(3/4), 469-491. doi:10.1007/s11127-005-9004-x
- Ferejohn, J. A., & Fiorina, M. P. (1974). The paradox of not voting: A decision theoretic analysis. *American Political Science Review*, 68(2), 525-536.
- Ferejohn, J. A., & Fiorina, M. P. (1975). Closeness counts only in horseshoes and dancing. *American Political Science Review*, 69(3), 920-925.
- Franklin, M. N. (2004). *Voter turnout and the dynamics of electoral competition in established democracies since 1945*. New York;Cambridge: Cambridge University Press.
- Franklin, M. N., & Hobolt, S. B. (2011). The legacy of lethargy: How elections to the European Parliament depress turnout. *Electoral Studies*, 30(1), 67-76. doi:10.1016/j.electstud.2010.09.019
- Gallagher, M., Laver, M., & Mair, P. (2011). *Representative government in modern Europe* (5. ed.). London: McGraw-Hill.
- Gerring, J. (2005). Causation: A Unified Framework for the Social Sciences. *Journal of Theoretical Politics*, 17(2), 163-198. doi:10.1177/0951629805050859
- Geys, B. (2006). Explaining voter turnout: A review of aggregate-level research. *Electoral Studies*, 25(4), 637-663.
- Golder, S. N. (2004). *The logic of pre -electoral coalition formation*. (Dissertation/Thesis)

- Górecki, M. A. (2013). Election Closeness, Habit Formation and Voter Turnout: Evidence from Sixteen Swedish Elections. *Political Studies*, 61, 234-248.
- Green, D. P., & Shapiro, I. (1994). *Pathologies of rational choice theory: a critique of applications in political science*. New Haven: Yale University Press.
- Grofman, B. (1993). Is turnout the paradox that ate rational choice theory. In *Information, Participation and Choice* (pp. 93-103): The University of Michigan Press.
- Großer, J., & Schram, A. J. A. J. o. P. S. (2010). Public opinion polls, voter turnout, and welfare: An experimental study. 54(3), 700-717.
- Gujarati, D. N. (2004). Basic econometrics.: Student solutions manual for use with Basic econometrics.
- Hansen, J. A. S. (2011, 25.09.2011). Da folketingsvalget i 1998 blev afgjort af 176 stemmer. *Jyllands-Posten*. Retrieved from <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE4570136/Da-folketingsvalget-i-1998-blev-afgjort-af-176-stemmer/>
- Hansen, K. M. (2012). Kvantitative datakilder. In *Metoder i Statskundskab* (pp. 287-301): Hans Reitzels Forlag.
- Hansen, K. M., Lolle, H., & Klemmensen, R. (2012). Lineær regression (OLS). In *Metoder i Statskundskab* (pp. 384-400): Hans Reitzels Forlag.
- Hansen, S. W., & Klemmensen, R. (2017). Analyse af paneldata. In *Videregående Kvantitative Metoder* (pp. 149-170): Samfundslitteratur.
- Hobolt, S. B., & Klemmensen, R. (2008). Government Responsiveness and Political Competition in Comparative Perspective. *Comparative Political Studies*, 41(3), 309.
- Högström, J. (2018). Does closeness matter for voter turnout in proportional systems?: an examination at the local level in Sweden. *European Political Science*, 7(4), 571.
- Imai, K. (2017). *Quantitative social science: an introduction*. Princeton: Princeton University Press.
- Jennings, W., & Wlezien, C. (2018). Election polling errors across time and space. *Nature Human Behaviour*, 2(4), 276-283. doi:10.1038/s41562-018-0315-6
- Johnston, R., Matthews, J. S., & Bittner, A. (2007). Turnout and the party system in Canada, 1988–2004. *Electoral Studies*, 26(4), 735-745. doi:10.1016/j.electstud.2007.08.002
- Kahneman, D., Slovic, S. P., Slovic, P., & Tversky, A. (1982). *Judgment under uncertainty: Heuristics and biases*: Cambridge university press.
- Karp, J. A., & Brockington, D. J. T. J. o. P. (2005). Social desirability and response validity: A comparative analysis of overreporting voter turnout in five countries. 67(3), 825-840.
- Katz, R. S., & Mair, P. (1995). Changing models of party organization and party democracy: the emergence of the cartel party. *Party politics*, 1(1), 5-28.
- Keele, L., & Kelly, N. J. (2006). Dynamic models for dynamic theories: The ins and outs of lagged dependent variables. *Political analysis*, 14(2), 186-205.
- King, G., Keohane, R. O., & Verba, S. (1994). *Designing social inquiry: Scientific inference in qualitative research*: Princeton university press.
- Kirchgässner, G., & Himmern, A. M. Z. (1997). Expected Closeness and Turnout: An Empirical Analysis for the German General Elections, 1983-1994. *Public Choice*, 91(1), 3-25. doi:10.1023/A:1004968816775
- Kitschelt, H., & Rehm, P. (2014). Political Participation. In D. Caramani (Ed.), *Comparative Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Klor, E. F., & Winter, E. (2018). On public opinion polls and voters' turnout. 20(2), 239-256. doi:10.1111/jpet.12274
- Knack, S. (1994). Does Rain Help the Republicans? Theory and Evidence on Turnout and the Vote. *Public Choice*, 79(1/2), 187-209. doi:10.1007/BF01047926
- Kostelka, F. J. T. A. P. S. R. (2017). Does democratic consolidation lead to a decline in voter turnout? Global evidence since 1939. 111(4), 653.
- Kunze, M. (2001). Pre-Election Polling and the Rational Voter: Evidence from State Panel Data (1986-1998). *Public Choice*, 107(1/2), 21-34. doi:10.1023/A:1010351731929

- Labbé St-Vincent, S. (2013). An experimental test of the pivotal voter model under plurality and PR elections. *Electoral Studies*, 32(4), 795-806. doi:10.1016/j.electstud.2013.03.002
- Ladner, A., & Milner, H. (1999). Do voters turn out more under proportional than majoritarian systems? The evidence from Swiss communal elections. *Electoral Studies*(18), 235-250.
- Lassen, D. D. (2005). The Effect of Information on Voter Turnout: Evidence from a Natural Experiment. *American Journal of Political Science*, 49(1), 103. doi:10.2307/3647716
- Lauderdale, B. (2015). How Our U.K. Election Forecasting Model Works. Retrieved from <https://fivethirtyeight.com/features/how-our-uk-election-forecasting-model-works/>
- Laver, M. (1997). *Private desires, political action: an invitation to the politics of rational choice* (Rev. ed.). London: Sage.
- Lijphart, A. (1997). Unequal Participation: Democracy's Unresolved Dilemma. *The American Political Science Review*, 91(1), 1-14.
- Lipset, S. M. (1959). Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy. *The American Political Science Review*, 53(1), 69-105. doi:10.2307/1951731
- Lipset, S. M. (1960). *Political man*. London: Heinemann.
- Lowe, W., Benoit, K., Mikhaylov, S., & Laver, M. J. L. s. q. (2011). Scaling policy preferences from coded political texts. 36(1), 123-155.
- Lowery, D. (2015). Mancur Olson, The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups. In (Vol. 1): Oxford University Press.
- Matsusaka, J. G., & Palda, F. (1993). The Downsian voter meets the ecological fallacy. *Public Choice*, 77(4), 855-878.
- McAllister, I. (2002). Rational or capricious? Late deciding voters in Australia, Britain and the United States. *Do political campaigns matter*, 22-40.
- Mueller, D. C. (2003). *Public choice III* (3. ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Munck, G. L., & Verkuilen, J. J. E. o. s. m. (2005). Research designs. 3, 385-395.
- Olson, M. (1965). *The logic of collective action: public goods and the theory of groups*. Cambridge, Mass: Harvard Univ. Press.
- Pacek, A., & Radcliff, B. (1995). Turnout and the vote for left-of-centre parties. *British Journal of Political Science*, 25(1), 137.
- Pacek, A. C., Pop-Eleches, G., & Tucker, J. A. J. T. J. o. P. (2009). Disenchanted or discerning: voter turnout in post-Communist countries. 71(2), 473-491.
- Pintor, R. L., Gratschew, M., & Bittiger, T. (2004). *Voter turnout in Western Europe since 1945: A regional report*: International Idea.
- Plutzer, E. (2002). Becoming a Habitual Voter: Inertia, Resources, and Growth in Young Adulthood. *American Political Science Review*, 96(1), 41-56. doi:10.1017/S0003055402004227
- Plümper, T., Troeger, V. E., & Manow, P. (2005). Panel data analysis in comparative politics: Linking method to theory. *European Journal of Political Research*, 44(2), 327-354.
- Powell, G. B. (1982). *Contemporary democracies*: Harvard University Press.
- Powell, G. B. (1986). American Voter Turnout in Comparative Perspective. *The American Political Science Review*, 80(1), 17-43. doi:10.2307/1957082
- Quattrone, G. A., & Tversky, A. (1988). Contrasting rational and psychological analysis of political choice. *American Political Science Review*, 82(3), 719.
- Reif, K., & Schmitt, H. (1980). NINE SECOND-ORDER NATIONAL ELECTIONS - A CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR THE ANALYSIS OF EUROPEAN ELECTION RESULTS. *European Journal of Political Research*, 8(1), 3-44. doi:10.1111/j.1475-6765.1980.tb00737.x
- Riker, W., & Ordeshook, P. (1968). A Theory of the Calculus of Voting. *American Political Science Association*, 62(1), 25-42.
- Romani, Q. A. (2017). Videregående multivariat lineær regression. In M. A. Hussain & J. T. Lauridsen (Eds.), *Videregående kvantitative metoder* (pp. 19-46): Samfundslitteratur.

- Salisbury, R. H. (1975). Research on Political Participation. *American Journal of Political Science*, 19(2), 323-341. doi:10.2307/2110440
- Selb, P. (2009). A Deeper Look at the Proportionality—Turnout Nexus. *Comparative Political Studies*, 42(4), 527-548. doi:10.1177/0010414008327427
- Shachar, R., & Nalebuff, B. (1999). Follow the leader: Theory and evidence on political participation. *American Economic Review*, 89(3), 525-547. doi:10.1257/aer.89.3.525
- Silver, M. (1973). A demand analysis of voting costs and voting participation. *Social Science Research*, 2(2), 111-124. doi:10.1016/0049-089X(73)90014-8
- Stevenson, R. T., & Vavreck, L. (2000). Does Campaign Length Matter? Testing for Cross-National Effects. *British Journal of Political Science*, 30(2), 217-235. doi:10.1017/S0007123400000107
- Stigler, G. J., & Becker, G. S. (1977). De Gustibus Non Est Disputandum. *The American Economic Review*, 67(2), 76-90.
- Stockemer, D. (2017). What affects voter turnout? A review article/meta-analysis of aggregate research. *Government & Opposition*, 52(4), 698-722.
- Stubager, R., & Sønderskov, K. (2011). Forudsætninger for lineær regression og variansanalyse efter mindste kvadraters metode (5. udgave).
- Thomsen, S. R. (1998). Meningsmålingernes troværdighed. *Politica*, 30(2), 204-227.
- Van Egmond, M. (2003). *Rain falls on all of us (but some manage to get more wet than others): political context and electoral participation*: Universiteit van Amsterdam [Host].
- Verba, S. (2003). Would the Dream of Political Equality Turn out to Be a Nightmare? *Perspectives on Politics*, 1(4), 663-679. doi:10.1017/S1537592703000458
- Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady, H. E. (1995). *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*: Harvard University Press.
- Volkens, A., Krause, W., Lehmann, P., Matthieß, T., Merz, N., Regel, S., & Weßels, B. (2018). *The Manifesto Data Collection. Manifesto Project (MRG / CMP / MARPOR). Version 2018b. Voter Turnout Database Codebook*. (2018).
- Wlezien, C. (1995). The Public as Thermostat: Dynamics of Preferences for Spending. *American Journal of Political Science*, 39(4), 981-1000. doi:10.2307/2111666
- Wooldridge, J. M. (2009). *Introductory econometrics: a modern approach* (4. ed.). Mason, Ohio: South-Western Cengage Learning.

Appendiks

Appendiks 1 - Beskrivelse af variable

Variabel	Beskrivelse	Kilde
Valgdeltagelse	Måler valgdeltagelsen som andelen af vælgerpopulationen der deltager i valg. (Antal stemmer/Antal vælgere med stemmeret)	VAP turnout i IDEA Voter Turnout Database (https://idea.int/data-tools/data/voter-turnout)
Multipartimargin (forventet tæthed i model A)	Måler den forventede valgtæthed som forskellen i stemmeandele mellem det største parti og det næststørste parti, baseret på et gennemsnit af meningsmålinger indsamlet den seneste måned (model A1) og den seneste uge (model A2) op til et valg.	Variablen "poll_" i Jennings & Wlezien "Election polling errors across time and space"
Partikoalitioner (forventet tæthed i model B)	Måler den forventede valgtæthed som forskellen i stemmeandele mellem den største partikoalition og den næststørste partikoalition, baseret på et gennemsnit af meningsmålinger indsamlet den seneste måned (model B1) og den seneste uge (model B2) op til et valg.	Variablen "poll_" i Jennings & Wlezien "Election polling errors across time and space"
Competitiveness indeks (forventet tæthed i model C)	Måler den forventede valgtæthed som spredningen af stemmer, baseret på et gennemsnit af meningsmålinger indsamlet den seneste måned (model C1) og den seneste uge (model C2) op til et valg.	Variablen "poll_" i Jennings & Wlezien "Election polling errors across time and space"
Valgretsaldersalder	Måler et lands valgretsaldersalder, dvs. fra hvilken alder man får ret til at stemme til i nationale valg	Variablen "v2elage" i Varieties of Democracy V8
Valgpligt	Et dikotomt mål for om et land har valgpligt. Er en omkodning af variabelen "v2elcomvot" fra V-Dem-databasen. Alle typer valgpligt (også usanktioneret valgpligt) er kodet som at et land har valgpligt.	En omkodning af variabelen v2elcomvot i Varieties of Democracy V8
Proportional repræsentation	Måler om et land bruger valgsystemet proportional repræsentation eller enhver anden valgtype (eks. first-past-the-post)	En omkodning af variabelen "rule" i Jennings & Wleziens "Election polling errors across time and space", hvor alle værdier med "PR" er kodet til 1, mens resterende valgsystemer er kodet til 0.

BNP i valgår	Måler et lands BNP pr. indbygger opgjort i US dollars med faste 2010-priser	GDP per capita (constant 2010 US\$) fra The World Bank (https://data.worldbank.org)
Tid mellem valg	Måler antallet af dage mellem et nationalt valg i et land.	Variablen "elecdate" fra Jennings & Wleziens datasæt "Election polling errors across time and space"
Parlamentsvalg	Angiver om et valg er et parlamentsvalg (værdien 1) eller et præsidentvalg (værdien 0)	Variablen "election" fra Jennings & Wleziens datasæt "Election polling errors across time and space"
Lagged valgdeltagelse	Angiver valgdeltagelsen i et lands sidst afholdte valg med samme valgssystem.	VAP turnout i IDEA Voter Turnout Database (https://idea.int/data-tools/data/voter-turnout)

Appendiks 2 - Deskriptiv statistik

Model A1

	Observationer	Gennemsnitlig værdi	Standard-afvigelse	Mindste værdi	Største værdi
Valgdeltagelse	217	70,05	12,83	34,74	88,86
Forventet tæthed	217	9,80	8,45	0,11	56,00
Valgretsalders	217	18,41	1,04	16	21
Valgpligt	217	0,12	0,33	0	1
Proportional repræsentation	217	0,45	0,50	0	1
BNP i valgår	217	35126,2	14499,9	7136,8	91218,6
Tid mellem valg	217	1158	495	14	2541
Parlamentsvalg	217	0,84	0,37	0	1
Lagged valgdeltagelse	217	70,84	13,33	32,98	92,07

Model B1

	Observationer	Gennemsnitlig værdi	Standard-afvigelse	Mindste værdi	Største værdi
Valgdeltagelse	146	72,66	10,61	42,81	88,86
Forventet tæthed	146	24,21	22,85	0,29	93,00
Valgretsalders	146	18,40	0,98	16	21
Valgpligt	146	0,13	0,34	0	1
Proportional repræsentation	146	0,51	0,50	0	1
BNP i valgår	146	35552,7	14702,0	8629,1	88538,7
Tid mellem valg	146	1210	454	14	2541
Parlamentsvalg	146	0,86	0,35	0	1
Lagged valgdeltagelse	146	72,53	12,62	32,98	88,74

Model C1					
	Observationer	Gennemsnitlig værdi	Standard-afvigelse	Mindste værdi	Største værdi
Valgdeltagelse	212	69,87	12,91	34,74	88,86
Forventet tæthed	212	0,49	0,32	0,0003	1
Valgretsalders	212	18,40	1,03	16	21
Valgpligt	212	0,12	0,33	0	1
Proportional repræsentation	212	0,46	0,50	0	1
BNP i valgår	212	35326,6	14597,5	7136,8	91218,6
Tid mellem valg	212	1164	494	14	2541
Parlamentsvalg	212	0,83	0,38	0	1
Lagged valgdeltagelse	212	70,63	13,44	32,98	92,07

Model A2					
	Observationer	Gennemsnitlig værdi	Standard-afvigelse	Mindste værdi	Største værdi
Valgdeltagelse	166	68,68	13,05	34,74	88,74
Forventet tæthed	166	8,66	7,33	0,18	45,00
Valgretsalders	166	18,28	0,93	16	21
Valgpligt	166	0,13	0,33	0	1
Proportional repræsentation	166	0,45	0,50	0	1
BNP i valgår	166	35906,7	14903,6	7136,8	91218,6
Tid mellem valg	166	1191	502	14	2541
Parlamentsvalg	166	0,81	0,39	0	1
Lagged valgdeltagelse	166	69,61	13,60	32,98	92,07

Model B2					
	Observationer	Gennemsnitlig værdi	Standard-afvigelse	Mindste værdi	Største værdi
Valgdeltagelse	105	71,72	10,81	42,81	88,74
Forventet tæthed	105	20,92	20,56	0,17	77,15
Valgretsalders	105	18,27	0,86	16	21
Valgpligt	105	0,16	0,37	0	1
Proportional repræsentation	105	0,50	0,50	0	1
BNP i valgår	105	35993,7	15254,2	8629,1	88538,7
Tid mellem valg	105	1246	464	14	2541
Parlamentsvalg	105	0,84	0,37	0	1
Lagged valgdeltagelse	105	71,41	13,21	32,98	88,74

Model C2					
	Observationer	Gennemsnitlig værdi	Standard-afvigelse	Mindste værdi	Største værdi
Valgdeltagelse	166	68,75	13,14	34,74	88,74
Forventet tæthed	166	0,53	0,31	0,06	1
Valgretsalders	166	18,25	0,89	16	21
Valgpligt	166	0,13	0,33	0	1
Proportional repræsentation	166	0,44	0,50	0	1

BNP i valgår	166	35822,1	14874,9	7136,8	91218,6
Tid mellem valg	166	1183	510	14	2541
Parlamentsvalg	166	0,80	0,40	0	1
Lagged valgdeltagelse	166	69,61	13,66	32,98	92,07